

YAKIN DOĞU ÜNİVERİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

**EVLİ BİREYLERDE EVLİLİK UYUMUNUN EVLİLİK DOYUMU VE
PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ**

ÖZLEM MAĞRUR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

LEFKOŞA
2021

YAKIN DOĞU ÜNİVERİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

**EVLİ BİREYLERDE EVLİLİK UYUMUNUN EVLİLİK DOYUMU VE
PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ**

ÖZLEM MAĞRUR
20183512

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI
YRD. DOÇ. DR. MERYEM KARAAZİZ

LEFKOŞA
2021

KABUL VE ONAY

Özlem Mağrur tarafından hazırlanan “Evli Bireylerde Evlilik Uyumunun Evlilik Doyumu ve Psikolojik İyi Oluş ile İlişkisinin İncelenmesi” başlıklı bu çalışma, 18/06/2021 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Yeterlilik Tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ

.....
Yrd. Doç. Dr. Meryem KARAAZİZ (Danışman)
Yakın Doğu Üniversitesi
Fen-Edebiyat Fakültesi
Psikoloji Anabilim Dalı

.....
Prof. Dr. Fatma Gül CİRHİNLİOĞLU
Yakın Doğu Üniversitesi
Fen-Edebiyat Fakültesi
Psikoloji Anabilim Dalı

.....
Yrd. Doç. Dr. Başak BAĞLAMA YÜCESOY
Yakın Doğu Üniversitesi
Atatürk Eğitim Fakültesi
Özel Eğitim Anabilim Dalı

.....
Prof. Dr. K. Hüsnü Can BAŞER
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin, tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt ederim. Tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Yakın Doğu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylıyorum.

- Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim sadece Yakın Doğu Üniversitesinde erişime açılabilir.
- Tezimin iki (2) yıl süre ile erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde tezimin tamamı erişime açılabilir.

18/06/2021

İmza

ÖZLEM MAĞRUR

TEŞEKKÜR

Çalışmam ve yüksek lisans öğrenimim boyunca bana her zaman destek olan tez danışmanım ve değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Meryem Karaaziz'e değerli katkıları, bana olan güveni ve üzerimdeki büyük emeği için teşekkür ederim.

Yüksek lisans eğitimim süresince kendilerinden çok şey öğrendiğim değerli hocalarım Prof. Dr. Mehmet Çakıcı, Prof. Dr. Ebru Çakıcı, Prof. Dr. Fatma Gül Cirhinlioğlu, Yrd. Doç. Dr. Deniz Ergün, Dr. Bingül Harmancı, Uzm. Klinik Psikolog İpek Özsoy, Uzm. Klinik Psikolog Gönül Taşçıoğlu ve Uzm. Klinik Psikolog Ayşe Buran'a teşekkür ederim.

Sevgilerini ve desteklerini hayatım boyunca bana hissettiren sevgili aileme teşekkür ederim.

ÖZ

EVLİ BİREYLERDE EVLİLİK UYUMUNUN EVLİLİK DOYUMU VE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Bu araştırmanın amacı, evli bireylerde evlilik uyumunun evlilik doyumu ve psikolojik iyi oluş ile ilişkisinin incelenmesidir. Araştırmaya 100 evli kadın ve 100 evli erkek olmak üzere 200 birey katılmıştır. Araştırmaya katılan evli bireylerin birbirleriyle olan uyumlarını ölçmek için Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği, evliliklerinden aldıkları doyumu ölçmek için Evlilik Doyum Ölçeği, psikolojik iyi oluş düzeylerini ölçmek için Psikolojik İyi Oluş Ölçeği ve kendilerine ilişkin bilgilere ulaşmak için Sosyo-demografik Bilgi Formu uygulanmıştır. Evli kadın bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyinin evli erkek bireylerden istatistiksel olarak daha yüksek olduğu görülmüştür. Evli bireyler yaşlandıkça evlilik uyumu, evlilik doyumu ve psikolojik iyi oluş düzeyleri azalmaktadır. Evli bireylerde eğitim durumu, meslek ve eşin eğitim durumu evlilik uyumu ve psikolojik iyi oluş düzeylerini etkilemektedir. Bireyin eşinin çalışıp çalışmaması, gelir düzeyi ve nasıl evlendikleri psikolojik iyi oluş düzeylerini etkilemektedir. Evlilik uyumunda evlilik süresinin ilk yıllarının sonraki yıllara göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Evli bireylerde çocuk sayısı ve evlilikte önemli kararların verilme şekli evlilik uyumu ve evlilik doyumu düzeylerini etkilemektedir. Psikolojik rahatsızlığı olmayan evli bireylerin evlilik uyumu, evlilik doyumu ve psikolojik iyi oluş düzeyi psikolojik rahatsızlığı olan evli bireylerden daha yüksektir. Evlilikte uyum arttıkça evlilik doyumu ve psikolojik iyi oluş artmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Evlilik Uyumu, Evlilik Doyumu, Psikolojik İyi Oluş.

ABSTRACT

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP OF MARRIABLE ADAPTATION TO MARRIAGE SATISFACTION AND PSYCHOLOGICAL WELL-BEING IN MARRIED INDIVIDUALS

The aim of this study is to examine the relationship between marital adjustment and marital satisfaction and psychological well-being in married individuals. 200 individuals, including 100 married women and 100 married men, participated in the research. The Near East Marriage Adjustment Scale was used to measure the compatibility of married individuals participating in the research with each other, the Marriage Satisfaction Scale to measure the satisfaction they received from their marriage, the Psychological Well-Being Scale to measure their psychological well-being levels, and the Socio-demographic Information Form to obtain information about themselves. It was observed that the psychological well-being level of married female individuals was statistically higher than married male individuals. As married individuals age, marital adjustment, marital satisfaction and psychological well-being levels decrease. Educational status, occupation and education status of the spouse affect marital adjustment and psychological well-being levels in married individuals. Whether an individual's spouse works or not, their income level and how they get married affect their psychological well-being. In marital adjustment, it was found that the first years of the marriage period were higher than the following years. The number of children and the way important decisions are made in marriage affect marital adjustment and marital satisfaction levels in married individuals. Marriage adjustment, marital satisfaction and psychological well-being levels of married individuals without psychological disorders are higher than those of married individuals with psychological disorders. As marital harmony increases, marital satisfaction and psychological well-being increase.

Keywords: Marital Adjustment, Marital Satisfaction, Psychological Well-being.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY.....	i
BİLDİRİM.....	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
ÖZ.....	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLOLAR DİZİNİ.....	ix
KISALTMALAR.....	xi
1.BÖLÜM.....	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	2
1.2. Araştırmanın Amacı.....	4
1.3. Araştırmanın Önemi.....	4
1.4. Sınırlılıklar.....	5
1.5. Tanımlar.....	5
2. BÖLÜM.....	6
KAVRAMSAL VE KURAMSAL BİLGİLER	
2.1. Evlilik Kavramı.....	6
2.1.1. Evliliğin Nedenleri.....	9
2.1.2. Evlilik Türleri.....	9
2.2. Evlilik Uyum Kavramı.....	11
2.2.1. Evlilik Uyumuna İlişkin Kavramsal ve Kuramsal Yaklaşımlar.....	14
2.2.2. Evlilik Uyumunu Etkileyen Faktörler.....	16
2.2.3. Yapılan Araştırmalar.....	17
2.3. Evlilik Doyumu Kavramı.....	18
2.3.1. Evlilik Doyumuyla İlgili Kuramsal Açıklamalar.....	19

2.3.2. Evlilik Doyumunu Etkileyen Faktörler.....	21
2.3.3. Yapılan Araştırmalar.....	23
2.4. Psikolojik İyi Oluş Kavramı.....	24
2.4.1. Psikolojik İyi Oluşun Altı Temel Boyutu.....	26
2.4.2. Yapılan Araştırmalar.....	27
3. BÖLÜM.....	29
YÖNTEM.....	29
3.1. Araştırmanın Modeli.....	29
3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi.....	29
3.3. Veri Toplama Araçları.....	29
3.3.1. Sosyo-Demografik Bilgi Formu.....	29
3.3.2. Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği.....	30
3.3.3. Evlilik Doyum Ölçeği.....	30
3.3.4. Psikolojik İyi Oluş Ölçeği.....	31
3.4. Verilerin İstatistiksel Analizi.....	31
4. BÖLÜM.....	33
BULGULAR.....	33
5. BÖLÜM.....	56
TARTIŞMA.....	56
6. BÖLÜM.....	64
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	64
6.1. Sonuç.....	64
6.2. Öneriler.....	65
KAYNAKÇA.....	66
EKLER.....	84

İNTİHAL RAPORU.....	94
ETİK KURUL RAPORU.....	95

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1. Kolmogorov- Smirnow ve Shapiro Wilk testleri.....	31
Tablo 2. Güvenilirlik analizi.....	33
Tablo 3. Katılımcıların Yakındoğu Evlilik Uyum Ölçeği, Evlilik Doyum Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği düzeyleri.....	34
Tablo 4. Katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine ait tanımlayıcı istatistikler.....	35
Tablo 5. Katılımcıların cinsiyet özelliklerine göre YEUÖ, EDÖ ve PİÖÖ puanlarının karşılaştırılması.....	38
Tablo 6. Katılımcıların yaş özelliklerine göre YEUÖ, EDÖ ve PİÖÖ puanlarının karşılaştırılması.....	39
Tablo 7. Katılımcıların eğitim durumu özelliklerine göre YEUÖ, EDÖ ve PİÖÖ puanlarının karşılaştırılması.....	40
Tablo 8. Katılımcıların çalışma durumu özelliklerine göre YEUÖ, EDÖ ve PİÖÖ puanlarının karşılaştırılması	41
Tablo 9. Katılımcıların meslek özelliklerine göre YEUÖ, EDÖ ve PİÖÖ puanlarının karşılaştırılması	42
Tablo 10. Katılımcıların eşin eğitim durumu özelliklerine göre YEUÖ, EDÖ ve PİÖÖ puanlarının karşılaştırılması	44
Tablo 11. Katılımcıların eşin çalışma durumu özelliklerine YEUÖ, EDÖ ve PİÖÖ puanlarının karşılaştırılması	45
Tablo 12. Katılımcıların evlilik şekli özelliklerine göre YEUÖ, EDÖ ve PİÖÖ puanlarının karşılaştırılması	46
Tablo 13. Katılımcıların evlilik süresi özelliklerine göre YEUÖ, EDÖ ve PİÖÖ puanlarının karşılaştırılması	47

Tablo 14. Katılımcıların çocuk sayısı özelliklerine göre YEUÖ, EDÖ ve PİOÖ puanlarının karşılaştırılması	48
Tablo 15. Katılımcıların aile büyükleri ile yaşama durumu özelliklerine göre YEUÖ, EDÖ ve PİOÖ puanlarının karşılaştırılması.....	49
Tablo 16. Katılımcıların evlilikte önemli kararların verilme şekli özelliklerine göre YEUÖ, EDÖ ve PİOÖ puanlarının karşılaştırılması.....	50
Tablo 17. Katılımcıların gelir düzeyi özelliklerine göre YEUÖ, EDÖ ve PİOÖ puanlarının karşılaştırılması.....	51
Tablo 18. Katılımcıların fiziksel olarak rahatsız olma ve olmama durumu özelliklerine göre YEUÖ, EDÖ ve PİOÖ puanlarının karşılaştırılması.....	52
Tablo 19. Katılımcıların psikolojik olarak rahatsız olma ve olmama durumu özelliklerine göre YEUÖ, EDÖ ve PİOÖ puanlarının karşılaştırılması.....	52
Tablo 20. Katılımcıların Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği, Evlilik Doyum Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik korelasyon analizi sonuçları.....	53
Tablo 21. Katılımcıların Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeğinin, Evlilik Doyum Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarına etkisinin belirlenmesine yönelik regresyon (yordama durumu) analizi sonuçları.....	54

KISALTMALAR

EDÖ: Evlilik Doyum Ölçeği

PİÖÖ: Psikolojik İyi Oluş Ölçeği

SPSS: Statistical Package for Social Sciences

YEÜÖ: Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği

1.BÖLÜM

GİRİŞ

İnsan yaşamındaki önemli geçişlerden kabul edilen evlilik, kişilerin yaşamlarında kurduğu temel ilişkilerden biridir (Larson ve Holman, 1994). Tüm kültürler tarafından önemli görülen evliliğin ömür boyu devam etmesi istenilmektedir (Dalan, 2020).

Evliliği açıklayacak olursak tam ve devamlı bir yaşam beraberliği oluşturmak için kadın ile erkeğin yasalarca geçerli ve kabul edilebilir bir şekilde birleşmesini yapan, toplumsal, ahlaki ve yasal bir kurum olarak ifade edilir (Öztan, 2000).

Evlilik kurumu aileyi oluşturarak yeni nesillerin yetişmesini sağladığı gibi toplumun devamının da sağlanmasına imkân veren bir kurumdur. Böylece evlilik, toplumun hem gelişmesine hem de korunmasına katkı sağlamaktadır (Larson ve Holman, 1994; Bradbury ve diğerleri, 2000).

Evlilik iki bireyin bir araya gelmesiyle oluşturduğu bir kurum olduğu ancak bu kurumun toplumdaki ve çevresel unsurlardan hem etkilendiği hem de onlardan ayrı olarak düşünülemeyeceği belirtilmiştir (Kanburoğlu, 2019).

Evlilikte eşlerin aralarında iyi bir iletişim kurması, evliliğin çok az kısmında çatışmanın olması ve çatışmaların kadın ve erkeği de mutlu edecek şekilde çözümlenmesi evlilik uyumu olarak ifade edilir (Sabatelli, 1998; akt. Sardoğan ve Karahan, 2005).

Kadın ve erkeğin durumlara pozitif bakması, kavgacı değil de anlayışlı bir tavır içinde olması, empati kurabilmesi, karşısındaki ile ilgili yeterli bilgiye sahip olması gibi faktörlerin varlığı evlilik uyumunu olumlu yönde etkilemektedir (Ersanlı ve Kalkan, 2008).

Evlilik ilişkisinde çiftlerin birbirine uygun kişilikte olması, çiftler arası denklik, birbirine yakın gruptan olması, saygı, sevgi, karşılıklı anlayış ve problem çözme becerilerinin olması evliliğin uyumu için önemli faktörlerdir (Dalan, 2020).

Evlilik doyumu, eşlerin birbirleriyle uyumlu bir ilişki içinde olma, orta yol bulma, eşitlik, aile geçmişi ve bağları kavramlarını kapsamaktadır (İmamoğlu, 1995). Evli kişilerin aralarındaki iletişimin iyi olması, evlilik doyumlarının fazla olmasıyla ilişkilidir. İletişim yeteneği düşük olan kişilerin evliliklerinde tartışmalar daha fazla olduğundan evlilik

tatmininde de düşme yaşanmaktadır (Noller ve Fenney, 2002; akt. Sancaktar, 2016). Çiftler arasındaki iletişim sorunlarının çözülmeden uyumlu bir evliliğin devam ettirilmesinin zor olduğu belirtilmektedir (Dalan, 2020).

Psikolojik iyi oluş, mutluluk veya memnuniyet gibi pozitif durumları ifade etmektedir. Ayrıca kişilerin olumlu duygularını ve sevinçli zamanlarını ne ölçüde yaşadıklarını açıklamaktadır (Diener, 2000).

Son dönemlerde ailesel sorunların çözümüne ve aile kurumuna yönelik araştırmalar fazlaşmıştır (Anar, 2011). Psikolojik sorunları sebebiyle yardım arayışında olan bazı kişilerin yakınmasının temelinde evlilik problemleri gelmektedir. Bu evlilik problemlerinin en başlarında, evlilik uyumu ile alakalı sorunların geldiğini yapılan çalışmalar göstermektedir (O’Leary, 1987; akt. Fidanoğlu, 2007). Ayrıca evlilikten istenen doyumun evlilikteki uyumun olması ile mümkün olabileceğini gösteren araştırmalar da bulunmaktadır (Erbek ve diğerleri, 2005).

1.1. Problem Durumu

Evli kişilerde evlilik uyumunun evlilik doyumunu ve psikolojik iyi oluş ile ilişkisinin incelenmesi araştırmanın problemi oluşturmaktadır.

Evlilik uyumu, evlilik doyumunu ve psikolojik iyi oluş değişkenlerinin birbirlerinden etkilenme ihtimali oldukça fazladır. Aynı zamanda evlilik kavramına yüklenen anlam ile evliliğe ilişkin tutumlar da evlilik uyumunu etkileyebilmektedir. Kadınlar ve erkekler arasında evlilik uyumu, evlilik doyumunu, psikolojik iyi oluş değişkenleri bakımından farklılıklar olduğunu gösteren araştırmalar bulunmaktadır (Erbek ve diğerleri, 2005). Evliliğin kişilerin mutluluğu ve iyi oluşu üstünde etkisi olması nedeniyle bununla ilgili bir çok araştırma yapılmıştır (Kanburoğlu, 2019).

Çiftler aralarındaki “biz” bilincini oluşturabilmeleri için üstlerine düşen sorumlulukları yerine getirmeleri gerekir. Eşler arasında meydana gelen iletişim sorununun en önemli sebebi kadın ve erkeğin “biz” bilincini oluşturamamalarıdır. Bu durum, bireylerin ruh sağlıklarının olumsuz etkilenmesine neden olabilmektedir (Köknel, 1994). Eğer çiftler arasındaki iletişim sorunu halledilemezse uyumlu bir evliliğin devam ettirilmesi güçtür (Dalan, 2020).

Evlilik uyumunun olmasıyla birlikte bireyde mutluluk ve evlilik doyumu yaşanmaktadır. Evlilik doyumu ve mutluluk kişilerin hayatlarında önemli bir yere sahip olması nedeniyle psikolojik sağlığı doğrudan etkilemektedir (Sardoğan ve Karahan, 2005). Bu yüzden evlilikte asıl önemli olan; bireylerin birbirlerinin psikolojik, biyolojik ve sosyal ihtiyaçlarını gidermeleridir. Çiftlerin beraberliğinin uyum içerisinde sürmesi bu ihtiyaçların karşılanmasına dayanmaktadır (Sezer, 2004). Kadın ve erkeğin birbirlerinin bütün gereksinimlerini karşılama ve beraber hareket etmesi ile birlikte aynı zamanda birbirlerini hem anlama hem de mutlu etme yolunda ilerlemesi sonucunda uyumlu bir ortam sağlanmış olacaktır (Özgüven, 2000).

Evlilik uyumunun sağlanmaması durumunda iki taraf ve eğer varsa çocuklar için çatışma ortamı olmasına neden olabilmektedir (Sardoğan ve Karahan, 2005).

Uyumsuz evlilikler, kuşaklar arası geçişlerle birlikte mutsuz ve uyumlu olmayan evliliklere sebep olabilir. Aynı zamanda uyumlu olmayan evliliklerden meydana gelen çocuklara da evlilikle ilgili bütün negatif duygular ve düşüncelerin aktarılması, bu uyumsuzluğun sürmesine neden olmaktadır. Olumsuz olan evlilik türlerinin kuşaklar arası geçişleri topluluğun yapısını ve büyümesini olumsuz bir biçimde etkilediği görülmektedir (Bilen, 1983; akt. Şener ve Terzioğlu, 2008).

Evlilik uyumu ve mutlu olma mevzusunda araştırmalar yapmak, sağlam evliliklerin yapılmasına yardımcı olacağından büyük öneme sahiptir. Evlilik uyumu ile ilgili yapılan araştırmalar aynı zamanda evlilikten dolayı ortaya çıkan sorunların çözülmesine yardımcı olmakta, çiftlerin boşanmasına engel olmakta ve daha huzurlu ve mutlu olunmasına katkı sağlamaktadır (Bradbury ve diğerleri, 2002).

Evlilik kişilere, psikolojik, sosyal ve ekonomik yarar sağlayarak daha sağlıklı ve kaliteli bir ömür yaşamalarını sağlamaktadır. Kişiler mutlu, huzurlu ve doyumlu bir yaşama sağlıklı bir evliliğin olması ile beraber daha rahat ulaşabilmektedirler (Çağ ve Yıldırım, 2013). Bu sebeple evlilikte başarılı olmak için evlilik uyumu, evlilik doyumu ve psikolojik iyi oluş faktörlerine önem verilmelidir. Eğer gereken hassasiyet gösterilmezse herhangi birinde olacak bir sorun diğer kavramı da olumsuz etkileyecektir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada evli bireylerde evlilik uyumunun evlilik doyumu ve psikolojik iyi oluş ile ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın amacına uygun olarak katılımcıların kişisel özellikleri ile evlilik uyumu, evlilik doyumu ve psikolojik iyi oluş arasında bir farklılık olup olmadığı incelenmiştir. Bu amaçla, araştırma soruları şu şekilde belirlenmiştir.

Araştırma Soruları

1. Katılımcıların cinsiyet, yaş, eğitim durumu, çalışma durumu, meslek, eşin eğitim durumu, eşin çalışma durumu, evlilik şekli, evlilik süresi, çocuk sayısı, aile büyüklüğü ile yaşayıp yaşamadıkları, evlilikte önemli kararların verilme şekli, gelir düzeyi, fiziksel olarak rahatsız olup olmama ve psikolojik olarak rahatsız olup olmama değişkenlerine göre Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği, Evlilik Doyum Ölçeği, Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
2. Katılımcıların Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği, Evlilik Doyum Ölçeği, Psikolojik İyi Oluş Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında ilişki var mıdır?
3. Katılımcıların Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının, Evlilik Doyum Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarını yordamakta mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Hem kişisel mutluluk kaynağı olması hem de mutluluk düzenini ve huzurunu oluşturmasından dolayı evlilik kavramı uzun senelerdir araştırmacıların ilgilendikleri bir konu olmuştur. Evlilik mevzusunda çalışmalar, Türkiye’de ve yurt dışında giderek artış gösteren konular arasında yerini almıştır. Ancak ülkemizde boşanma oranlarında yükselmenin olması nedeniyle evlilik konusunda daha fazla çalışmaya ihtiyaç olduğu belirtilmektedir (Yıldız, 2013).

Bu araştırmada evliliği etkileyen evlilik uyumu, evlilik doyumu ve psikolojik iyi oluş kavramlarının hangi şekilde etkileştikleri incelendikten sonra ve elde edilen sonuçların önceden yapılmış benzer çalışma sonuçlarıyla karşılaştırılması sonucu ile birlikte değişik görüşlerin ortaya çıkması daha iyi evliliklerin olmasına katkı sağlayacaktır.

Evliliğin çocuklar ve öteki insanlarla beraber büyümesi sonucunda, aile yapısının iyi bir biçimde incelenmesi, evlilik içindeki sıkıntıların, ebeveynler ve çocuklar arasındaki sorunların değerlendirilmesi bakımından önemli olmaktadır. Bunun yanında aile ve evlilik ile ilgili yapılan araştırmalar, evlilikteki ve toplumdaki değişimleri anlamaya, çözümlenmeye ve ifade etmeye büyük fayda sağlayacaktır (Bayer, 2013).

Araştırma sonucunda evlilik uyumu, evlilik doyumu ve psikolojik iyi oluş hakkında elde edilebilecek bilgilerin aile ve çift terapisi için yeni fikirler verebilecek olması açısından önemlidir.

1.4. Sınırlılıklar

Evli bireylerde evlilik uyumunun evlilik doyumu ve psikolojik iyi oluş ile ilişkisinin incelenmesi amacıyla yapılan bu araştırma, 2021 yılında Ankara'da yürütülmüştür. Araştırma Ankara ili dahilinde 100 evli erkek ve 100 evli kadın birey ile sınırlıdır. Araştırma verileri kullanılan ölçme araçları ile sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Evlilik: Aralarında kuvvetli ilişkiler olan, duygu ve düşüncelerinde birbirlerine dürüst davranan, birbirlerini destekleyen ve herhangi bir problem durumunda beraber hareket edebilen bireylerin oluşturduğu bir sistemdir (Cutler ve Radford, 1999).

Evlilik Uyumu: Eşlerin evliliğini devam ettirebilmesi için kişilerin zamanla birbirlerine uygun olarak değişim yaşamaları ile beraber ortaya çıkabilecek sorunların birlikte, aynı yollarla çözüme kavuşturulabilmesi olarak tanımlanmaktadır (Şener ve Terzioğlu, 2008).

Evlilik Doyumu: Evlilik birliği içerisinde çiftler arasında sağlıklı bir iletişim, sevgi, cinsel doyum gibi kişisel gereksinimlerin olması ile birlikte verilen kararlarda eşit olunması, gelirin beraber idare edilmesi, çalışma ve sorunları paylaşma gibi etmenlerden yararlanan psikolojik bir doyumluk olarak ifade edilmektedir (Skoloski ve Hendrick, 1999; akt. Yıldırım ve Çağ, 2013).

Psikolojik İyi Oluş: Hayatı bir hedef doğrultusunda sürdürmek, başkalarıyla nitelikli bir ilişki içinde olmak ya da zorluklarla başarılı bir biçimde baş etmek olarak ifade edilmektedir (Keyes ve diğerleri, 2002).

2.BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Araştırmanın bu bölümünde evlilik kavramı, evlilik uyumu, evlilik doyumu ve psikolojik iyi oluşa yönelik bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Evlilik Kavramı

Ailenin temelini meydana getiren evliliktir. Evlilik ailenin sürdürülmesini sağladığı gibi aynı zamanda ailenin kurulmasına da öncülük etmektedir. Evlilik kurumu, toplumun temel yapısını oluşturmaktadır. Bu kurum kişilerin sosyalleşmesini, yetişmesini, kişiliğini bulmasını sağlamaktadır (İlkketenci, 2004). Aynı zamanda her evlilik huzur ve mutluluk amaçlanarak başlanmaktadır (Dalan, 2020).

Evlilik terimi M.Ö. 2000 yılından itibaren günümüzdeki zamana kadar gelebilmiş ve temel özelliklerini koruyabilmiş bir kültür olgusudur (Fidanoğlu, 2006). Tarihte en eskisi Yahudilere has olmakla beraber Aramca yazılmış evlilik belgeleri M.Ö. 5. yy'a aittir. Evlilik sözü, düğün olmadan önce gerçekleşen M.Ö. 8.yy'a kadar uzan bir süreyi içermektedir. Evlenecek olan kadının babası ve kadının evleneceği erkek arasındaki söz bu süreçte çok önemliydi. Bu söz, evlilik gerçekleşmediğinde maddi manevi hukuki sorumluluğu olan tek başına bile bağlayıcılığı olan bir özelliğe sahipti. Bu nedenle toplumda hem evlilik yaş ortalaması hem de tek eşli evlilik oranında yükselme olmuştur (Akdemir ve diğerleri, 2006).

Geçmişten bu zamana kadar evlilik evrensel anlamda bütün kültürlerde olmazsa olmaz bir unsur olarak görülmektedir. Evlilik sadece kadın ve erkeğin bir arada yaşamaya başlamaları ile kalmayıp çiftlerin hayatlarını paylaşarak her çeşit ihtiyaçlarını karşılamalarında ve çocuklarını meşru bir şekilde dünyaya getirebilme ve yetiştirebilmenin en uygun yolu olarak kabul edilmiştir (Sezer, 2004).

Evlilik kavramı, iki bireyin değişik değerler, çeşitli kültürler ve değişik aile geçmişleriyle yan yana gelmeleri ve birbirlerini destekleyerek sosyal kabulü sağlamaları neticesinde meydana gelen bir anlaşma şeklinde olup, topluluğun kabul etmesi ile cinsel ihtiyaçların sağlandığı beraberlik ve kendilerini yeniden ifade ettikleri toplumsal kural ile yasalarla şekillenerek resmi, duygusal, davranışsal ve ayrıca fiziksel tarafları olan toplumsal bir

sistem olarak tanımlanmaktadır (Tutarel-Kışlak, 1999; Ersanlı ve Kalkan, 2008; Ateş, 2012).

Stephens (1971) göre evlilik, toplumsal olarak kabul edilen bir cinsel birliği meydana getiren, toplumdan gizlenmeden ve bir ömür düşüncesi ile başlayan, bireylere karşılıklı bir hak ve yükümlülük veren, gelecek zamanda çocukları meydana getiren resmi bir anlaşmadır.

Saxton (1982) göre evlilik, iki bireyin sürekli bir birliktelik için bir araya gelmesiyle beraber aile kurup neslinin sürmesini hedefledikleri, birbirlerine ve evlatlarına karşı aynı mesuliyetleri üstlendikleri ve birbirlerine bağlı oldukları bir evrensel kurum olarak tanımlanmaktadır.

Güvenç (2010) göre evlilik; psikolojik, sosyal, cinsel, ekonomik gibi durumları olan, sosyal normlara göre kabul edilmiş bir bağın oluşturulabilmesi ve eşler arasındaki cinsel ilişkinin sosyal normlara yaraşır bir hale getirilmesi olarak ifade edilmektedir.

Yüksel (2012) göre bir evlilikte kalite çok önemlidir. Evlilik kalitesinin sağlanabilmesi için çiftler arasında etkili bir iletişim kurma becerisi ve etkin problem çözme yeteneğinin olması gerekmektedir.

Evlilik birbirlerinden ilgi, istek ve gereksinimleri olan eşlerin yaşantılarını paylaşmak, gereksinimlerini gidermek adına bir araya gelerek kurdukları bir kurum olarak ifade edilir (Kanburoğlu, 2019).

Evlilik, bireylerin beraber bir hayat kurma isteği, fizyolojik ihtiyaçlar ile sosyal bir varlık olan kişinin bilinçaltında kabul edilmesi, duygularını paylaşma arzusu ve kadın ve erkeğin cinsel ihtiyaçları karşılanması gibi talepleri içermektedir (Özgüven, 2000). Evlilik kurumu, eşler arasındaki cinsel ilişkileri düzenlediği için aralarındaki bağlılık artar (Stutzer ve Frey, 2006).

Biyolojik, sosyal, psikolojik ve kültürel temellerin iyi bilinmesi evliliğin doğasını anlamamıza yardımcı olur (Tarhan, 2006).

Evli bireyler arasındaki ilişki, bireylerin fiziksel ve ruhsal sağlığına olumlu veya olumsuz bir şekilde etkili olabildiği gibi toplumsal konumları üzerinde de etkili olabilir (Carr ve Springer, 2010; Proulx, 2007; Bradbury ve diğerleri, 2000; Stutzer ve Frey, 2006).

Her evliliğin başında mutluluk ve huzur amaçlanarak yola çıkılmaktadır. Evlilik uyumu, uzun bir yaşam yolculuğuna çıkarken eşlerini en iyi biçimde seçmekle başlamaktadır. Bu nedenle bireylerin öncesinde birbirlerini iyi tanımaları, bireysel özelliklerini bilmeleri ve aynı noktada birleşmeleri önemlidir (Dalan, 2020).

Evlenecek kişilerin ülkemizde eş seçimleri iki biçimde yapılmaktadır; Bunlardan ilki “bireyin evlenilecek eşi başkasının aracılığına gerek kalmaksızın kendi isteklerine göre seçip ailesinin desteğini alması(anlaşarak);” diğeri ise, “aile büyüklerinin veya aile yakınlarının çocuklarının evleneceği bireyi seçmesi ile gerçekleşmektedir (görücü usulü)” (Özgüven, 2000).

Evlilik süreci aşamalı olarak ilerlemektedir. Evliliğe hazırlık döneminde; birbirlerini tanımayan çiftlerin, birbirlerini tanıyarak anlamalarını, ortak dil oluşturmalarını ve değer yargılarını benimsemelerini içerir. Evliliğin başlaması; nikahla birlikte aktiflik kazanan, kişileri aynı ortamlarda bir araya getiren ya da çiftlerin beraber hareket edebilmesini ve ortak yaşamı kabullenmeyi içeren bir süreç olarak görülmektedir. Çocuk yetiştirme; evlilikten aileye geçiş sürecinde ve aynı yaşam alanına üçüncü bireyin katılması durumunu kapsar. Kadının “kadın” başlığı altından çıkarak anne; erkeğin ise “erkek” başlığından çıkıp “baba” olması aradaki bağların zaman geçtikçe daha da belirgin olmasını sağlar. Bunun birlikte eşler arasındaki bağ daha çok güçlenir. Olgunluk aşaması; evliliğin aile kavramına geçtiği, çiftlerin fiziksel işlevlerini tamamladığı, çocukların ise evden ayrılıp kişisel yaşama geçtiği dönem şeklinde ifade edilmiştir. Eşlerin kendileri için birtakım uğraşlar arama çabasına girmesiyle birlikte ilişki boyutları birbirlerine ihtiyaç hissetme olarak farklılaşır. Çiftler bu dönemde birbirlerine yardımcı olmaları gerektiğini daha iyi anlamaya başlarlar (Özgüven, 2000).

Evliliğin sürmesini sağlayan birçok unsur bulunmaktadır. Bunlardan bazıları; “evlilik uyumu”, “evlilik doyumu”, “çocuk sahibi olma”, “ekonomik nedenler”, “sevgi”, “fiziksel ve psikolojik nedenler”, “dini inançlar”, “alışkanlıklar”, “evlilik kalitesi”, “eşler arasındaki kültür farklılıkları”, “kişisel beklentiler”, “akrabalık ilişkileri”, “eşlerin kişilik özellikleri”, “evliliğin nasıl gerçekleştiği ile alakalı konular”, “sosyal destek faktörleri” gibi unsurlardan oluşmaktadır. Evliliğin sürmesindeki en önemli unsurdan biri evlilik uyumudur (Gülererli, 2014).

Evlilik kimi bireyler için uyumlu, doyumlu, huzurlu, mutluluk, iyi oluş gibi kavramları sağlarken kimileri içinde uyumsuz, doyumsuz, huzursuz, mutsuz, iyi hissetmeme durumlarına neden olmaktadır (Anar, 2011). Dünya’da olduğu gibi Türkiye’de evlilikle alakalı araştırmalar fazlaşmıştır (Yıldız, 2013). Bu araştırmaların bir kısmı evlilik uyumu, evlilik doyumu ve psikolojik iyi oluş ile ilgilidir.

2.1.1. Evliliğin Nedenleri

Evliliğin nedenleri biyolojik, psikolojik ve sosyal nedenler olmak üzere üçe ayrılır (Özgüven, 2000). Bunlar;

Biyolojik nedenlerin en kritiği cinsel ihtiyacın karşılanmasıdır. Çiftler arasında hem cinsel ihtiyaçların karşılanması hem de toplum tarafından kabul edilen bir durum olması evliliği meydana getirmektedir.

Psikolojik nedenler; sevilme veya beğenilme arzusudur. Çiftler birbiri ile beraber olmak istediklerinde, olumlu ya da olumsuz durumlarda beraber ilerlediklerinde ve eşlerin birlikte olma dürtüsü geliştiğinde, psikolojik doyuma erişmek daha kolay bir hale gelmektedir.

Sosyal nedenler ise; uyum içinde olma, güven duyma, korunma ya da kabul edilme gibi davranışlardan oluşmaktadır. Bireyin yalnız olmak istememesi ya da yaşamını paylaşarak aynı amaca gitme isteği sosyal nedenler arasında kabul edilmektedir (Özgüven, 2000).

2.1.2. Evlilik Türleri

Eşin seçildiği gruba göre evlilik türleri, eş sayısına göre evlilik türleri ve oturulan yere göre evlilik türleri olmak üzere üç gruba ayrılmaktadır (Bağlı ve sever, 2005).

Eşin seçildiği gruba göre evlilik türleri: Egzogami ve Endogami olarak ikiye ayrılmaktadır (Bağlı ve sever, 2005). Bunlar;

Egzogami: Kişinin akraba dışı biriyle evlenmesi olarak kabul edilmektedir. Bu evlilik türüyle ile birlikte farklı toplumlar arasında etkileşim olmaktadır.

Endogami: Kişinin akraba içinden biriyle evlenmesi olarak ifade edilmektedir (Bağlı ve Sever, 2005).

Eş sayısına göre evlilik türleri: Monogami ve Poligami olmak üzere ikiye ayrılmaktadır (Bağlı ve Sever, 2005). Bunlar;

Monogami: Kadın ve erkeğin tek eşle evlenmesi şeklinde tanımlanmaktadır. Bu evlilik türü pek çok toplumda görülmektedir.

Poligami: Erkek veya kadının aynı anda birden çok kişi ile evlenmesi şeklinde ifade edilmektedir. Bu evlilik türü kendi içinde Poliandri ve Polijini olmak üzere sınıflandırılmaktadır. Bu evlilik türünün ilki poliandri; bir kadının aynı zamanda birden çok erkekle evlenmesi biçimidir. Bu evlilik türüne az rastlanılmaktadır. İkincisi ise Polijini; bir erkeğin birden çok kadınla evlenmesi şeklinde tanımlanmaktadır (Bağlı ve Sever, 2005).

Oturulan yere göre evlilik türleri: Matriokal, Patriokal ve Neolokal olmak üzere üçe ayrılmaktadır. (Bağlı ve Sever, 2005). Bunlar;

Matrilokal: Evlenen erkeğin, kadının ailesiyle beraber aynı evde yaşaması olarak ifade edilir. Bu evlilik türü toplum içinde içgüveysi olarak geçmektedir.

Patrilokal: Evlenen kadının, erkeğin ailesiyle beraber aynı evde yaşaması olarak ifade edilir. Baba otoritesinin etkili olduğu geniş ailelerde görülmektedir.

Neolokal: Çiftlerin ailelerinden ayrılarak ayrı bir evde yaşamasıdır. Bununla beraber çekirdek aile kavramı ortaya çıkmaktadır (Bağlı ve Sever, 2005).

Geçtan'a (2018) göre ise evlilik biçimi geleneksel evlilik ve çağdaş evlilik olmak üzere iki gruba ayrılabilir.

Geleneksel evlilikler incelendiğinde erkek ve kadının sorumluluklarının açık bir şekilde belirlenip birbirlerini tamamladıkları görülür. Bu tarzdaki evliliklerde erkek, ilişkilerini erkek topluluğunda, kadın ilişkilerini kadınlar topluluğunda sürdürmektedir. Çocukların her türlü hizmetini anne yapmaktadır. Çiftler birbirlerinin işlerine karışmamaktadırlar. Dış dünya ile alakalı işleri erkek, ev içerisindeki işleri kadın üstlenir. Bu evlilik türünde ev içindeki kararları görünüşte baba alıyor gibi görünse de aslında asıl karar veren annedir (Geçtan, 2018). Burada daha çok cinsiyet rolleri üzerinde durulur. Kadın eşinin soyadını kullanır ve nerede oturacaklarına erkek karar vermektedir (Rathus ve diğerleri, 1998).

Çağdaş evlilik türünde ise ortak verilen kararlar daha fazladır. Bu nedenle çatışma daha fazla olabilmektedir. Ancak eşler arasında uyum, diğer evlilik türlerine göre daha fazladır. Birbirlerinin görevlerine yardımcı olabilirler. Bu evlilik türünde eşler birbirlerinden çok farklı değillerdir. Düşüncelerini ortaya koyma ve duygularını açıklamaya önem verirler (Geçtan, 2018). Kadınlar isterlerse kendi soyadlarını kullanabilirler. Kadının da erkeğin de görevleri esnekler. Eşler nerede oturacaklarına beraber karar verirler. Her ikisi de çalışıp evin geçimini sağlayabilirler (Rathus ve diğerleri, 1998).

Fitzpatrick ve Ritchie (1994)'e göre ise evlilik içerisinde aile içi mevzuları hakkında konuşma üç gruba ayrılmıştır. Bu mevzular ise; ayrı çiftler, bağımsız çiftler ve geleneksel çiftlerdir (Nazlı, 2001).

Ayrı çiftlerde, erkek ile kadın koruyucu görevlerin yükünü almaktadır. Aile içerisinde herkes alınan tüm kararlara sadıktırlar, ama samimiyet yoktur. Kadın ve erkeğin görevleri bellidir. Çiftler evliliklerinin sürmesi gerektiğine inandıkları için birbirlerine uyum sağlamaya çalışırlar.

Geleneksel çiftlerde, eşlerin görüşleri ve yaşam algıları birbirinden çok farklı olmamakla beraber bazı durumlarda aralarında tartışma olur. Bireylerin bazı bağımsızlıklarından ve kişisel seçeneklerinden feragat etmeleri gerektiği inancı bulunmaktadır.

Bağımsız çiftlerde ise, ilişki içindeki mevzular önemlidir. Bu türdeki çiftlerde tartışılan mevzularda sorunlar daha kolay çözülebildiği gibi çözüm bulmakta da daha başarılı olurlar. Bununla beraber çiftler arasında eşitlik söz konusudur (Nazlı, 2001).

2.2. Evlilik Uyumu Kavramı

Bir bireyin davranışı ile öteki bireyin beklentisi arasındaki uygunluk, uyum olarak tanımlanmaktadır (Sayın, 1990). Evlilik uyumu ise kişilerin evlilikle ilgili görevlerini yerine getirebilme mevzusundaki algıları olarak ifade edilmektedir (Tezer, 1986). Başka bir ifadeyle, evlilik uyumunda sorumluluk mevzusuna bakmadan, bireylerin kendilerini birbirlerinden düşük ya da yüksek görmeden birlikte olabilmeleri, fiziksel ve duygusal olarak birbirlerine yakınlıkları ve olumlu tutumlarının olması şeklinde tanımlanmaktadır (Russel ve diğerleri, 1984).

Evlilikte kişilerin birbirleriyle olan tutumu ve iletişimi evlilik uyumunda etkili olan faktörlerden kabul edilmektedir (Kanburoğlu, 2019).

Her evliliğin başında mutluluk ve huzur amaçlanarak yola çıkılmaktadır. Bundan yola çıkarak bir aile beraberlerinde evlilik uyumu önemli bir unsurdur. Evlilik uyumu, uzun bir yaşam yolculuğuna çıkarken eşlerini en iyi biçimde seçmekle başlamaktadır. Bu nedenle bireylerin öncesinde birbirlerini iyi tanımaları, bireysel özelliklerini bilmeleri ve aynı noktada birleşmeleri önemlidir (Dalan, 2020).

Evlilikte uyumun sağlanabilmesi için eşlerin mutluluğu yakalamaları, aynı amaca doğru yol almaları ve birbirlerini tamamlamaları gerekir (Çelik, 2006). Evlilikte uyumun olması, çiftler arasındaki bağ ve birlik duygusunu güçlendirir. Çiftlerin birbirlerinin yanlış davranışlarına değil, doğru davranışlarına odaklanmaları bireylerin yararına olmaktadır. Evlilikte devamlı ödüllendirmelerin yapılması, uyum için gerekli görülmektedir (Sayın, 1990).

Uyumsuz evliliklerin olmasına olumsuz duygu, düşünce ve davranışlar neden olmaktadır. Bu durum bir sonraki nesillere aktararak uyumsuz evliliklerin sürmesine sebep olmaktadır. Olumsuz evlilikler toplumun büyümesine olumsuz bir biçimde etki etmektedir (Bilen, 1983; akt. Şener ve Terzioğlu, 2008).

Evlilik ilişkisi, insan yaşamının yarıdan fazlasını kapsamı nedeniyle bireyin vereceği karar önemli olmaktadır. Bireyin eş olarak kimi tercih edeceğine karar vermesiyle beraber bireyin hayatını kiminle devam ettireceğine, artık kiminle birlikte yol alacağına, yaşamındaki gelişim ve farklılıkların kiminle olacağına, nasıl bir hayat yaşayacağına ve kimden evlat sahibi olup kiminle beraber büyüteceği yönünde önemli bir karar vermiş olacaktır (Şenel, 2009).

Evlilik kalitesi; “evlilik uyumu”, “evlilik doyumu”, “evlilik bütünlüğü”, “psikolojik iyi oluş” kavramlarını içermektedir. Evlilikte kalitenin olması için sağlıklı bir iletişim, yeterli doyum, uyumlu eşler ve mutluluğun olması gerekir. Evlilikte uyum ön plandadır (Erbek, 2004).

Evlilik uyumu incelenirken bireylerin bireysel memnuniyetinden ziyade aralarındaki ilişkinin niteliğine önem verilir. Evlilik doyumunda ise eşlerin evlilik ilişkilerinde

hissettikleri kişisel mutluluk ve memnuniyet duyguları önem kazanmıştır (Erbek ve diğerleri, 2005).

Evlilik uyumu sadece evlilik ilişkisini değil, aynı zamanda çiftlerin kişisel yaşamlarının farklı kısımlarına da etki etmektedir. Yapılan çalışmalar da ruhsal sağlığın, duygusal strese ilişkin belirtilerin, eşine olan yakınlığın evlilik uyumu ile alakalı olduğu yönündedir. Evlilik uyumunda artma, kişinin ruhsal sağlığına olumlu yönde etki etmekte ve duygusal stres belirtilerinin de azalmasını sağlamaktadır (Mc Clure ve Loden, 1982; akt. Canel, 2007).

Tüm dünya topluluklarında görüldüğü gibi Türk topluluklarında da olan sosyal, ekonomik ve kültürel farklılaşmaların etkisiyle evlilik ilişkileri farklılaşarak daha karışık bir durum haline gelmekte ve görülen sorunlar eskilere göre daha farklı bir hal alarak uyumla alakalı sorunlarda artma olmaktadır (Şener ve Terzioğlu, 2008).

Dünyada 1960'lı senelerde, çiftler arasındaki uyumu araştıran çalışmalar ortaya çıkmıştır (Yılmaz, 2000). Türkiye'de ise bu araştırmalar 1990'lı senelerde ortaya çıkmaya başlamıştır. Evlilik uyumu ile alakalı yapılan araştırmalarda, "Çiftlerin mi evlilikte uyumlu olması gerekiyor, yoksa isteklerin mi?" şeklinde tartışma mevzuu olmuştur. Kadın ve erkeğin kişilik özelliklerindeki uyumlarından daha çok, çiftlerin beraber karar verebilmeleri ve bu kararları uygulayabilmeleri evlilik uyumu için daha fazla etkili olduğu belirlenmiştir (Tarhan, 2006).

Evlilik uyumu ve mutluluk mevzusunda araştırmalar yapmak, sağlam evliliklerin yapılmasına yardımcı olacağından büyük öneme sahiptir. Evlilik uyumu ile alakalı yapılan araştırmalar aynı zamanda evlilikten dolayı ortaya çıkan sorunların çözülmesine yardımcı olup çiftlerin boşanmasına engel olacaktır. Böylece çiftlerin daha huzurlu, mutlu olmasına katkı sağlayacaktır (Bradbury ve diğerleri, 2002).

Kadın ve erkek arasında en çok ortaya çıkan ve evliliğe en fazla zarar veren sorunların ön safhasında iletişim sorunları olduğu için evlilik terapisine bu sorunla alakalı başvuran sayısı oldukça fazla olduğu belirlenmiştir (Fidanoğlu, 2007).

Kadınlar erkeklere göre yaşamın belirlediği rollere daha çabuk uyum sağlayabilmektedirler. Aynı zamanda erkeklerin uyum sürecinin hem zaman aldığı hem de bu duruma bazen direnç gösterdikleri belirtilmektedir (Çapkın, 2012).

2.2.1. Evlilik Uyumuna İlişkin Kavramsal ve Kuramsal Yaklaşımlar

Evlilik uyum kavramını açıklayan bir çok kuram vardır. Bunlar;

Sevginin Evrimi Kuramı: Wilson'a göre, sevgi üç farklı güdüden oluşmaktadır (Sternberg, 1987; akt. Hortaçsu, 2012).

a) Korunma içgüdüğü araştırıldığında, kişinin eşine yönelik bağımlılık göstermesi korunma gereksiniminden meydana gelmekte ve bu durum çocukluk döneminde anne rolünün koruyucu tutumunun devamı niteliğini yansıtmaktadır. Böyle kişiler annelerine benzeyen bireyleri eş olarak seçmektedirler.

b) Koruma içgüdüğü araştırıldığında, kadın ve erkeğin birbirlerini olgun olarak görmeyi yanı sıra çocuk şeklinde de görmeleri ve karşılıklı olarak savunma gereksinimi ile birlikte ebeveynlerin rollerini yapmaya çalışmalarıdır.

c) Cinsellik içgüdüğü araştırıldığında ise üremeyi esas görmektedir (Sternberg, 1987; akt. Hortaçsu, 2012).

Kişilerarası İletişime Yönelik Sosyal Biliş Kuramı: Miler ve Steinberg, kuramlarında kişilerin öteki kişilerle alakalı nasıl bir düşünceye sahip olduklarına dair açıklamalar yapmışlardır. Birbirlerini olduğu gibi kabul eden ve sosyal roller içinde bulunmaya zorlamayan eşlerin evlilik tatminlerinin fazla olduğunu, kişinin kendine has özellikleriyle kabul edilmesi, eşler arasında eşitlik yaklaşımının olduğunu göstermektedir (Gökmen, 2001).

Romantik Aşk Kuramı: Walster, âşık olma durumunu duyguları anlayabilme ve sosyal öğrenme ile açıklanabileceğini belirtmiştir. Bireyler hayatları boyunca, kültürel kaynaklardan, gazete, dergi, televizyon gibi değişik iletişim araçlarından aşkı açıklamaya ve nasıl hissettirdiğini, âşık olunacak kişi modelini araştırıp çevresinde bunlara sahip biri varsa, hissettiklerinin nedenini onda bulmaya çalışır ve o kişiyi sevmesi gerektiği düşüncesinde olur (Hortaçsu, 2012).

Psikodinamik Model: Kişiler, kendilerine has bilinçli veya bilinçsiz şekilde narsistik ihtiyaçlarını tatmin eden eşler bulmaya gayret gösterirler. Eşlerden biri baskın ya da sinirliyken diğeri ise bu durumu çeken ve kendine acı çektiren fikirlere sahip olabilmektedir. Böyle olunca kişiler ego ideallerine hizmet edebilecek en iyi eşi seçecek ve evlilik yoluyla bu ihtiyaçlarını karşılama yolunda ilerlemeye çalışacaktır (O’Leary ve Smith, 1991; akt. Ersanlı ve Kalkan, 2008).

Biyolojik Kökenli Bağlanma Kuramı: Bowlby, her çiftin evlilik uyumunda psiko-seksüel gelişimi önemlidir. Bu kurama göre gelişim dönemlerinin herhangi birinde meydana gelen eksikliklerin bir sonraki süreçte tamamlanmasının imkânsız olması durumunda bu eksiklik evlilik yaşamında hissedilmekte ve uyum derecesini olumsuz yönde etkilemektedir. Çocukluk dönemlerini sağlıklı ve mutlu olarak yaşamış bireylerin, gelişim evrelerindeki çatışmaları olması gerektiği gibi çözüme kavuşturmuş kişilerin evlilik uyumlarının da yüksek olması beklenen bir durumdur (O’Leary ve Smith, 1991; akt. Ersanlı ve Kalkan, 2008).

Sosyal Öğrenme Modeli: Thibaut ve Kelley’nin sosyal mübadele kuramına doğru giden bir modeldir. Gayesi ilişkilerdeki bağımlılık durumunu ifade etmek olan bu model, ilişkiden elde edilen tatmin ile ilişkiye bağlı olma halinin iki değişik kavramı kapsadığını belirtmişlerdir. Bireye ilişkisi fazla tatmin vermemesine rağmen bağımlılığı çok fazla derecede olduğu için ilişkiyi sürdürebilir. Bu durum “karşılaştırma düzeyi ve seçenekler için karşılaştırma” şeklinde adlandırılmıştır. Karşılaştırma düzeyi, bireysel deneyim ve gözlemlere dayanarak, ilişkinin doyum-doyumsuzluk derecesindeki nötr durumunu ifade etmektedir. Seçenekler için karşılaştırma düzeyi ise, bireyin yaşamış olduğu ilişkiyi, tecrübe etmesinden elde edeceği doyuma ilişkin sezgilerin olması durumu olarak açıklanmıştır (Hovardaoğlu, 1996).

Evlilikte Yükleme Kuramı: Fincham, Bradbury ile Baucom tarafından geliştirilen bu kuramın gerçek manasıyla, kişilerin “neden” biçiminde olan sualleri nasıl yanıtlayacakları ile ilgilidir. Kişilerin davranışlara yükleme yaparken içsel ya da dışsal nedenler yüklediğini ve bunu yaptığında da belirginlik, çelişkisiz ve yaygınlık ile alakalı bilgiler üzerinde düşündüğünü ifade eder. Yükleme kuramı hem sebepsel yüklemelerin hem de sorumluluk

yüklemelerinin evlilikte doyumla güçlü bir bağı olduğunu belirtmektedir (Tutarel-Kışlak, 1995).

Lewis ve Spainner'in Uyumlu Evlilik Modeli: Çalışmaların bazılarında kadın ve erkeğin uyumu, kişilerin duyguları ile ilgili değil, onların birbiriyle olan ilişkisiyle alakalı olduğunu belirtmişlerdir (Spainner, 1976; akt. Yılmaz, 2001).

2.2.2. Evlilik Uyumunu Etkileyen Faktörler

Evliliği etkileyen birden çok faktör bulunmaktadır. Bu faktörlerden en mühimleri sosyo-demografik özelliklerdir. Eğitim seviyesi, maddi durumu, yaş gibi unsurların evlilik içerisinde mutluluk seviyesine etki ettiği ve evlilik uyumunda da mühim bir yere sahip olduğu araştırma sonuçlarında gösterilmiştir (Anderson et all, 1983; Barling, 1993; Broderick ve O'Leary, 1986; Çelik, 2006; Grych Etall, 1992; Lye ve Biblarz, 1993; Saxton, 1982; akt. Yalçın, 2014).

Cole ve diğerleri (1980) göre, erkek ve kadının duygusal olgunluk düzeyinin, evlilik uyumu üzerinde etkili olan faktörlerden olduğunu belirtmişlerdir. Çiftlerin duygusal olgunluk seviyesinin karşılıklı bir biçimde birbirlerinin evlilik uyumu üzerinde olumlu bir etkileşimi olduğunu öne sürmüşlerdir (akt. Polat, 2006).

Mutlu (2021), psikolojik destek alan ve almayan bireylerin evlilik uyumunu üzerinde etkili olabileceğini ifade etmiştir. Aynı zamanda çocuğu olan ve olmayan katılımcıların evlilik uyumu üzerinde etkili olduğunu ifade etmiştir.

Kocadere (1995) yaptığı çalışmada bireysel özellikler, aile ile ilişki durumu, cinsellik, çocuk, fiziksel ve duygusal şiddet, boşanmanın düşünülmesi, evlilik dışı ilişkinin olması, maddi durum, iletişim sorunu, iş alanı, problem çözme becerisi, duyguların ifadesi, baskınlık, benzerlik, boş vakit geçirme, ev işleri gibi değişkenlerin evlilik uyumunu etkileyebildiği belirtilmiştir.

Akpınar ve Kırlioğlu (2020), eğitim seviyesinin evlilik uyumu üzerinde etkili olduğunu belirtmiştir. Lisans ve lisansüstü eğitim gruplarının ortaokul mezunu olan bireylere göre evlilik uyumlarının daha yüksek olduğunu ifade etmişlerdir.

Evli bireylerin birbirleri ile olan iletişim tarzları, evlilik uyumu için önemli bir etkidir. Evli olan bireylerin sosyal yetenek düzeylerinin, iletişim tarzlarının evlilik ilişkisine

olumlu katkıları olduğunu ve eşler arasındaki uyumsuzluk durumuna neden olan çatışmaların halledilmesinde etkili olduğu söylenmiştir (Tutarel-Kışlak, 1999).

Daş (2019) yaptığı araştırmada evlilik süresinin evlilik uyumu üzerinde etkili olabileceğini belirtmiştir.

Özgüven (2000), evlilik uyumu için etkili olabilecek değişkenleri kişisel değişkenler (cinsiyet durumu, yaş durumu, evlilik sayısı durumu, ilk evlenilen yaş durumu, sağlığı, fiziksel görünüşü gibi); aileye yönelik değişkenler (evlilik biçimi, çiftler arasındaki yaş farkı, çocuğunun olup olmaması, eşlerin birbirleriyle duygu ve düşüncelerini paylaşması, ev işlerinde yardım etme, ailelerden görülen destek, eşlerin cinsel hayatı gibi) ve sosyo ekonomik değişkenler (ailenin aylık eve giren geliri, gelirin yeterlilik seviyesi, eğitim seviyesi, meslek, iş memnuniyeti) şeklinde sınıflandırmıştır.

Dalan (2020) yaptığı çalışmada görücü usulü evlenen bireylerin evlilik uyumunun severek evlenen bireylere göre daha yüksek olduğunu belirtmiştir.

Evlilikteki karşılıklı bir şekilde olan sevgi ve saygı bir evlilik yaşantısında ön safhalarda yer almaktadır. Çiftlerin birbirlerini dinlemeleri, duygularını ifade edebilmeleri ve ilişkilerine dair farkındalık sahibi olmaları da uyumlu bir evliliğin gerekliliklerindedir (Candemir, 2017).

2.2.3. Yapılan Araştırmalar

Collins ve Coltrane (1991) araştırmalarında uyum içinde olan eşlerin anlayışı, bağlılık durumları, çocukları, cinsel yaşamları, aynı mevzulara ilgileri, geçmiş hayatlarındaki ortak noktaları, ekonomik yeterlilikleri ve ev içindeki görevlerin bölüştürülmesi gibi konuların eşlerin uyumlu olmasında etkili olduğunu ifade etmişlerdir (Collins ve Coltrane, 1991).

Robbinson ve Blanton (1993), kırk yıldan fazla evli olan kişileri araştırmışlar ve bireylerin birbirine olan bağlılığı, uyum düzeyi, mutluluk ve evlilik kalitesiyle alakalı yakınlık, dini düşüncelerin aynı olması, çok sert sınırların olmaması, iyi bir iletişim, görevlerin bölüşülmesi, iyimserlik ve kararlılığın olması gibi faktörlerin evliliğin uyumunda önemli olduğunu öne sürmüşlerdir (Robbinson ve Blanton, 1993).

Psikolojik sorunları sebebiyle yardım arayışında olan kişilerin %40'nun yakınmasının temelinde evlilik problemleri gelmektedir. Bu evlilik problemlerinin en başlarında, evlilik

uyumu ile alakalı sorunların geldiğini yapılan çalışmalar göstermektedir. Çocukları ile alakalı olarak psikolojik sorunlar nedeniyle yardım arayışında olan ailelerin sorunlarının büyük bölümünün evlilik uyumu ile alakalı olduğu belirtilmektedir. Ayrıca boşanma da çocuklar üstünde mühim bir stres kaynağıdır. Evlilik uyum problemi yaşayan kişilerin evlilik uyum problemi yaşamayan kişilere göre fiziksel rahatsızlıkların meydana gelme oranının daha fazla olduğunu yapılan araştırmalar göstermektedir (O'Leary, 1987; akt. Fidanoglu, 2007).

Aydın (2017), erkeklerin anneleri ile bağlanmaları ve evlilik uyumu ile ilgili çalışma yapmıştır. Bu çalışmada evli erkek ve annesinin arasındaki ilişkide otonomiye izin vermeme fazlaştıkça evlilik uyumunda azalma olduğu belirtilmiştir. Bu sonuç evli kişilerin yaşam alanına anne-babanın karışması evlilik uyumunu negatif yönde etkilediğini belirtmektedir.

2.3. Evlilik Doyumu Kavramı

Evlilik, insan hayatının en mühim dönemlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Evlilik ilişkisi, en temel kişilerarası ilişki olup yaşam kalitesini ve evlilik doyumunu etkileyen bir önemli bir faktördür (Hünler ve Gençöz, 2003; Kasapoğlu ve diğerleri, 2017).

Kişiler sağlıklı bir evlilik içerisinde olduklarında yaşamlarını daha mutlu, huzurlu ve doyumlu bir biçimde geçirmektedirler. Bu yüzden bireyin hayatına etki eden pozitif kavramlardan biri evlilik doyumudur (Çağ ve Yıldırım, 2013).

Evlilik doyumunu, evlilik ilişkisinin sürmesini sağlamaktadır (Cihan, 2007). Hayatlarından memnun olmayan birçok kişinin, evlilik doyumlarının düşük seviyede olduğu belirtilmektedir. Kişilerin, evliliğe dair düşünceleri evlilik tatminini etkilemektedir. Bu düşüncelere etki eden faktörler eşe karşı tutum, evlilik algısı, duygular olarak açıklanabilir (Kirby, 2005). Eğer çiftler, evlilikten doyum almalarını engelleyen faktörleri fark edebilirlerse evlilikten alacakları doyum yükselecek ve engeller için çözüm yolları aranacaktır (Çağ, 2011).

Evlilik doyumunu, eşlerin evlilik içerisinde mutlu olmaları veya kişilerin ihtiyaçlarının giderilmesi şeklinde tanımlanabilir (Heyman ve diğerleri, 1994; Tezer, 1996). Başka bir

deyişle evlilik doyumu, kişinin eşine ve evlilik ilişkisine dair pozitif düşüncelerinin negatif düşüncelerinden daha çok olmasıdır (Bradbury ve diğerleri, 2000).

Bireyin evlilik ilişkisinde kültürel ve sosyal değerlerin gerektirdiği beklenti ve sorumlulukları ne kadarını yerine getirebildikleri evlilik doyumu ile alakalıdır (Rebelle ve diğerleri, 2014). Bu nedenle evlilik tatmininde, bireylerin aynı kültürlere özgü olmaları, birbirleriyle alakalı pozitif duygu ve düşüncelerin olması, düşünsel ve fiziksel yakınlık ve sadakatin olması, sevgiyi, cinsel yaşamı önemsemeleri, iyi bir iletişimin olması, anlaşmazlıkları çözümlenmek gibi etkenler önemlidir. (Mussatayeva, 2018).

Evlilikte doyumun yüksek olması evliliğin devam etmesini olumlu etkilemekte, ancak evlilik doyumunun düşük olması durumunda ise bireyler fiziksel ve psikolojik olarak yıpranmaktadır (Çapkın, 2012).

Evlilik bazılarında mutluluk ve doyumun olmasını sağlarken bazılarında ise birçok olumsuz durumu meydana getirip mutsuzluğa neden olmaktadır (Mussatayeva, 2018).

Kişiler evlilik ilişkileri sürecinde farklı istekler içinde olabilirler. Bu isteklerin giderilmemesi nedeniyle mutlu olmakta sıkıntı yaşayabilirler (Hayli ve diğerleri, 2017).

Doyumsuz ve mutsuz bir evlilik içerisinde yaşamamanın yaşam tatmini, mutluluk, benlik saygısı ve sağlıkla negatif bir ilişki içinde olduğu belirtilmiştir (Yılmaz, 2001).

Evlilik tatmini yüksek olan bireylerin psikolojik ve fiziksel bakımdan olumlu süreçler yaşadığını gösteren araştırmalar bulunmaktadır. Psikolojik ve fiziksel bakımdan olumlu süreçler yaşayan kişilerin, hayat sevinçlerinin yüksek, negatif duygu vaziyetlerinin düşük olduğu ve sorunlar karşısında da daha güçlü oldukları ifade edilmiştir (Kirby, 2005).

Evliliğin içerisinde yoğun bir duygusal ilişki bulunmaktadır. Evlilikte eşlerin birbirlerine psikolojik olarak doyum sağlama durumu bulunmaktadır. Evlilikle beraber kişi hem yalnızlık kalmaktan kurtulmakta hem de kendilerini daha kuvvetli hissetmektedirler (Canatan ve Yıldırım, 2011).

2.3.1. Evlilik Doyumuyla İlgili Kuramsal Açıklamalar

Sosyal Mübadele Kuramı: Bireyler arasındaki bağın meydana gelmesi, sürdürülmesi ve bitirilmesi olarak ifade edilir. Bu kuramın amacı ilişkilerdeki bağımlılığı açıklamaya

çalışmaktadır. Burada birey içinde olduğu ilişkiden doyum almıyorsa bile bu ilişkiyi sürdürme isteğinde olabilir (Hovardaoğlu, 1996).

Bu kuram ödülü, bedeli, karşılaştırma seviyesini ve sonuç kavramlarını içermektedir. Bu kuramda bireyler ödül almanın fazla, bedel ödemenin az olduğu ilişkileri tercih etmeye ve bu ilişkileri sürdürmeye çalışırlar (Anar, 2011). Aynı zamanda kişi ilişkisinden aldığı sonuçları karşılaştırma düzeyi ile karşılaştırmaktadır. Bireyin ilişkisinden aldığı sonuçlar karşılaştırma düzeyinin üzerinde ise birey bu ilişkiden doyum alabiliyor anlamına gelmektedir. Bu yüzden kişi ilişkisini sürdürme eğilimindedir. Eğer bireyin ilişkisinden aldığı sonuçlar karşılaştırma düzeyinin altında kalıyor ise bireyin bu ilişkiden doyum alamadığı sonucuna ulaşılır (Yıldız, 2013).

Sosyal Öğrenme Kuramı: Kişi kendi evliliğindeki davranışlarının çoğunu, ebeveynlerinin evliliklerini ve onların birbirlerini etkileme süreçlerini izleyerek öğrenmeye çalışır. Burada kişiler kendi evlilik hayatlarında ebeveynlerini taklit etmeye çalışabilirler (Bandura, 1977; akt. Anar, 2011).

Yatırım Modeli: Rusbult (1983) göre bu model, kişilerin ilişkilerinde karşılıklı bir şekilde ödül almaları sonucunda, doyumun olacağını ifade etmektedir (Rusbult, 1983; akt. İlhan ve Işık, 2017). Bu model ödül, bedel, ideal ilişki ve yaşanan ilişki arasındaki farklılıklar olarak üç kavram şeklinde incelenmektedir (Kurdek, 1991).

Kriz Kuramı: Hill (1949) göre; kriz kuramı, kaygının olmasına neden olan stresli durumlara, ailedeki bireylerin nasıl tepkiler verdiklerini ve ailenin işlevlerini anlatan bir kuram olarak ifade edilmektedir (Hill, 1949; akt. Koçkan, 2015). Kaygıya neden olan stres faktörlerinin aile yapısını farklılaştırabilecek boyutta olabileceği belirtilmektedir. Aile içerisindeki bireyler arasında yaşanan tartışmalar, duygusal durumlar ve ekonomik sorunlar gibi olaylar ailede kaygının yaşanmasına neden olmaktadır. Kriz yaşanan hallerde evlilikten alınan tatminde azalma meydana geldiği için ayrılmalar olabilmektedir (Karney ve Bradbury, 1997; akt. Koçkan, 2015).

Öğrenme Kuramı: Bu kuramda edimsel ve klasik koşullanma, evlilikteki süreci sevgi ile açıklamaya çalışmaktadır. Bireylerin birbirlerine yönelik tutumları, pekiştirmenin temeli olarak analiz edilmektedir. Aynı zamanda çiftlerin birbirlerine ilişkin yaklaşım ve algıları, geçmiş yaşamlarındaki öğrenmelerinden etkilenebilmektedir (Binici, 2000).

Bağlamsal Model: Çiftlerden biri karşı tarafa karşı bir harekette bulunduğunda, öteki eşte hemen zihinsel ve duyuşsal tepkiler oluşmaya başlar. Bu davranışsal tepkiler, çiftlerin evliliklerindeki psikolojik koşullar ve değişkenlerle alakalıdır (Yıldız, 2013). Kişinin eşinin bir hareketiyle karşılaştığı zamandaki his ve fikirleri yakın bağlam şeklinde adlandırılır. Uzak bağlam ise, daha kalıcı kişilik özellikleri olarak kabul edilir (Bradbury ve Fincham, 1988; akt. Koçkan, 2015).

Kişiler Arası İletişime Dair Sosyal Biliş Kuramı: Bireylerin öteki kişilerle alakalı olarak zihninde onları nasıl düşündüğü ile ilgili bir kuramdır. Bu kuram, eşini olduğu gibi benimseyen ve geleneklere bağlı bir şekilde algı geliştirmeyen eşlerin evlilik doyumlarının daha fazla olduğunu belirtmektedir (Gökmen, 2001).

Yükleme Kuramı: Bireylerin karşılaştıkları durumları nasıl açıkladıklarını önemsemektedir (Gürses, 2008). Bireyin bir davranışın sonucuna bağlı olarak algıladığı neden veya vardığı karar, bir sonraki meydana gelecek davranışın oluşmasında etkili olacaktır (Weiner, 1985; akt. Anar, 2011).

2.3.2. Evlilik Doyumunu Etkileyen Faktörler

Evlilikteki sorunların halledilmesi, evliliğin tatminine etki eden önemli etmenler arasında yer almaktadır. Evlilik yaşantısı içerisinde hiçbir zaman problemlerin olmayacağı düşüncesinden uzaklaşıp problemleri anlayıp doğru bir zamanda ve uygun bir durumda çözmeye çalışmak, evlilik ilişkisinin olumlu bir şekilde sonuçlanmasını sağlayacaktır (Hünler, 2002).

Cinsiyet kavramı, evlilik doyumunun bir göstergesi olarak açıklanmaktadır (Bernard, 1972). Erkeklerin evliliklerinde kadınlara göre daha fazla mutlu olduklarını gösteren araştırmalar bulunmaktadır (Rostami ve diğerleri, 2014). Kalkan (2019) evli kişilerin evlilik doyumlarının cinsiyete göre farklılık gösterdiğini belirtmiştir.

Görücü usulü evlenen bireylerin severek evlenen bireylere göre evlilik doyumlarının daha az olduğu belirtilmektedir. Çünkü, severek evlenen bireylerin, birbirlerini daha yakından tanıma zamanı buldukları ve beklentilerinin aynı olduğu yönündeki düşünceleri bulunmaktadır (Hayli ve diğerleri, 2017; Yıldız ve Çevik, 2016). Dalan (2020) görücü

usulü evlenen bireylerin evlilik doyumunun severek evlenen bireylere göre daha düşük olduğunu belirtmiştir.

Bireylerin beraber geçirdikleri süre, evlilik doyumuyla ilgili olmakla birlikte evliliklerin başlarında, ilişkiden aldıkları mutluluk daha az olabilmektedir (Xiaohe ve Whyte, 1990).

Çocuklar, evlilik içerisindeki mutlulukta etkili olan en önemli faktörler içerisinde yer almaktadır. Çocuklar, olumlu ve olumsuz bir biçimde evliliğe etki etmektedir. Aile bireyleri arasındaki ilişkileri güçlendirmek ve duygusal iletişimin olmasında çocuklar sevgi ve ortaklık kaynağı olduğu için büyük öneme sahiptir. Çocuk bakımı hem kolay bir iş değildir hem de bu işi çoğunlukla anne üstlenmektedir. Bu durum ebeveyn arasında çatışmaya neden olabilir. Aynı zamanda eşlerin huzurunu ve rahatını dolaylı olarak olumsuz bir biçimde etkileyebildiği belirtilmektedir (Hasta, 1996).

Bireylerin mesleklerinin evliliklerindeki doyumla ilgili olduğu; mevkii yükseklerde olan bireylerin orta veya düşük mevkilerde olan bireylere göre hayat standartlarının daha yüksek olduğu ifade edilmektedir. Mesleki olarak daha iyi bir pozisyonda olan bireylerin evlilik doyumlarının daha fazla, mesleki olarak daha aşağı grupta olan bireylerin evlilik tatmininin daha az olduğu belirtilmektedir (Hasta, 1996).

Ekonomik durum, evlilik doyumunu üzerinde etkilidir. Maddi sıkıntıları olan ya da az gelirli kişiler için evlilik doyumunda sorunlar olabilmektedir (Lichter ve Carmalt, 2009).

Evlenme yaşı ne kadar artarsa evlilik tatmininin de o kadar arttığı belirtilmektedir (Çağ, 2011). Genellikle orta yaş zamanının da evlilik tatmininin fazla olduğu ifade edilmektedir (Gorchoff ve diğerleri, 2008). Evlilik doyumunu az olması nedeniyle evliliğini bitiren bireyler arasında yapılan çalışmalarda, genç yaşlarda evlenen kişilerle ileri yaşlarda evlenen kişiler karşılaştırıldığında, ileri yaşlarda evlilik yapan kişilerde ayrılma oranının daha az olduğu öne sürülmüştür (Özburun, 2018). Doğan (2014) ve Kubilay (2013) yaptıkları araştırmalarda, yaş seviyesi azaldıkça evlilikte uyum ve tatminin fazlaştığını açıklamışlardır. Lee ve Shehan'ın (1989) araştırmalarında ise, yaşın evlilik tatmini ile negatif bir ilişkisi olduğunu belirtmişlerdir (Lee ve Shehan, 1989). Kanburoğlu (2019) yaptığı çalışmada evlenme yaşının evlilik doyumunu üzerinde etkili olabileceğini ifade etmiştir.

Eğitim düzeyinin değişmesiyle beraber evlilik doyumunda da değişmeler olduğu yapılan araştırmalar sonucu ortaya çıkarılmıştır. Yıldırım ve ağ (2013) yaptığı çalışmada evli bireylerde eğitim seviyesi yükselmeye başladığa evlilik doyumunda azalmanın olduğunu belirtmişlerdir. Başka bir araştırma da ise hem kendilerinin hem de eşlerinin eğitim seviyesi yükseldikçe kadınların evlilik doyumunda artma meydana gelmektedir. Kadının uygar olması, eğitim düzeyi, maddi gücü gibi durumlar kadının evlilik tatminini etkilemektedir. Bu yüzden kadınlar evlilik doyumundan doğrudan etkilenmekte, erkekler ise dolaylı olarak etkilenmektedirler (Mussatayeva, 2018).

Evlilik üzerinde etkili olan öteki kavram ise yakınlık, sevgi ve cinsellik olarak kabul edilmektedir. Bu kavramlar hem karmaşık hem de birbiriyle bağlantılıdır (Weeks, 2012). Evlilik içerisinde birbirine yakın olma önemlidir. Bu yakın etkileşimin ilerlemesi için iyi olanı görüp yapma, birbirine verilen önem, koruma, mutlu olma, görevlerin yapılması, kırılmayı paylaşma ve affetme gibi faktörlerin olması gerekmektedir. Aynı zamanda yakın etkileşimin olmasına müdahale eden etkenler olarak korkular (yakın olmaktan, hislerden, sinirlenmekten, kendini kontrol edememekten, istenmeyen olaylarla karşı karşıya gelmekten, bırakılmaktan, reddedilmekten ve bağımlı olmaktan) kabul edilmektedir (Weeks, 2001).

2.3.3. Yapılan Araştırmalar

Erbek ve diğerleri (2005) tarafından yapılan çalışmalarda, evlilikten istenen doyumun evlilikteki uyumun olması ile mümkün olabileceğidir. Bu nedenle evlilikteki uyumla alakalı araştırmaların incelenmesini hedeflemişlerdir (Erbek ve diğerleri, 2005).

Evliliklerinin başlarında mutlu olan çiftlerle ilgili bir araştırma yapılmıştır. Bu alışma, evliliğin başlarında boşanma nedenlerinin neler olabileceği ile ilgili olmuştur. 10 yıldan sonra ayrılan bireyler ile hl evli olan bireylerin, bağlılık seviyeleri, iletişimleri, stres durumları ve kişilik yapıları bakımından araştırmışlardır. Bu çalışmaya göre, ayrılan bireylerin yeni evli ve ayrılmayan bireylere kıyasla daha olumsuz bir iletişim, olumsuz hisler ve olumsuz bir toplumsal destek içerisindedirler. Bu yüzden bireyler evliliklerinin başlarında yaşanılan problemleri idare etme ve üstesinden gelebilmelerine karşın, bireylerarası ilişkilerin farklılaşması sebebiyle evlilik ilişkisinin zamanla zarar görebileceği

ve bunun neticesinde de ayrılmanın olabileceği yapılan araştırmalarla ortaya çıkmıştır (Lavner ve Bradbury, 2012).

Koca (2013) yaptığı araştırmada bir aile eğitim programının evli annelerin evlilik doyumu, evlilikteki problemi halletme yeteneği ve psikolojik olarak iyi olmaya etkisi araştırılmıştır. Araştırma neticesinde, aile eğitim programının evli annelerin, evlilik tatminlerini, evlilikte problemi halletme yeteneği psikolojik iyi olma seviyelerinin gelişmesine yardımcı olduğu sonucuna varılmıştır.

Kişilerin sağlıklı ve mutlu bir evlilik yürütebilmeleri için evlilikleriyle ilgili tatmine ulaşmaları gerekir (Çağ ve Yıldırım, 2013). Bununla beraber evlilik ve evlilik doyumuna etki eden pek çok faktörden bahsetmek mümkündür. Bu faktörler üzerinde pek çok araştırma yapılmıştır (Buluş ve Bağcı, 2016). Bu mevzu ile ilgili yapılan araştırmalarda cinsiyet, çocukların sayısı, alınan eğitim seviyesi, maddi durum, evlenme yaşı, evlilik biçimi, evlilik süresi gibi pek çok değişik kavram ile evlilik uyumu, evlilik tatmini ve tartışma seviyeleri arasındaki ilişkiler açıklanmaya gayret edilmiştir. Bu etmenlerin evlilik tatmininde mühim bir etkisi ve rolü olduğunu yapılan çalışmalar göstermektedir (Mussatayeva, 2018).

2.4. Psikolojik İyi Oluş Kavramı

Psikoloji biliminin tarihi gelişimi incelendiğinde, insan psikolojisini anlamaya ilişkin olarak yapılan çalışmaların genelinde, insanın psikopatolojik veya negatif duygulanımlarını ortaya koyarak kişinin psikolojik iyi oluşu hakkında bilgi edinilmeye çalışılır (Yılmaz, 2013).

Seligman ve Csikszentmihalyi'ye (2000) göre, psikolojinin olumlu yanına gereken önemin verilmeyip olumsuz yanının üzerinde daha fazla durulmasının sebebi, kişilerin yaşadıkları olumlu duyguları olumsuz duygulardan daha önce algılamaları ve bu olumsuz duygulara engel olmaya çalışarak psikolojik olarak sağlıklı olma arzuları vardır. Örneğin, bir birey psikolojik olarak iyi olmadığı zaman bunu sebeplerini düşünür ve psikolojik destek alma gibi çareler aramaya başlayabilir. Ancak psikolojik olarak iyi olan kişilerin neden psikolojik durumumuz iyi diye düşünmedikleri ve psikolojik danışmana gitme gereksiniminde olmadıkları söylenebilir. Bu yüzden araştırmacılar kişilerin olumlu yanları

yerine daha önce algıladıkları depresyon, stres ve kaygı gibi psikolojik sorunlarla ilgilenmişlerdir (Yılmaz, 2013).

Ryff'a (1989) göre geçmişte olan durumlar ve kişinin gün içindeki hayatı, kişinin psikolojik olarak kendisini nasıl hissettiğinden daha fazlasını içine almaktadır. İnsan psikolojisini etkileyen psikolojik iyi oluşun, çok kapsamlı bir yapıya sahip olması nedeniyle herkes tarafından uygun olan bir tanımın olmasını engellemiştir (Yılmaz, 2013).

Psikolojik iyi oluş kavramı ilk olarak 1960'lı yıllarda Bradburn tarafından ortaya atılmıştır. Ancak ele alınan psikolojik iyi oluş değişkenin günümüzdeki öznel iyi oluş değişkenine daha yakın olduğu belirtilmektedir. Bireyin hayatı ile ilgili bilişsel değerlendirmesi ile pozitif duygulanımların varlığı ve negatif duygulanımların yokluğu, öznel iyi oluş olarak ifade edilmektedir (Özen, 2010).

Günümüzde ele alınan biçimiyle psikolojik iyi olma, Ryff (1989) tarafından meydana getirilmiştir (Ryff, 1989). Psikolojik iyi oluş olumlu işlevsellik tutumunu, öznel iyi oluş ise mutluluğa ilişkin istekli tutumunu içermektedir. Psikolojik olarak iyi olmak için öznel iyi olma yeterli değildir. Örneğin bipolar bozukluğu olan birey, mani döneminde aşırı coşkun duygular içinde olur ve bu kişi hayatından memnundur. Kişi kendi duygularından ve güdülerinden arındığını ifade ettikten sonra köşeye çekilip mutlu ve huzurlu olduğunu belirtebilir. Böyle kişilerin tam anlamıyla sağlıklı oldukları söylenemez (Yetim, 2001). Öznel iyi olma mutluluğu, tatmini, hayat sorunlarının olmamasını kapsarken psikolojik iyi olma ise bireysel gelişimi, rest çekmeyi, özerkliği, gayret göstermeyi kapsamaktadır (Hamurcu, 2011).

Psikolojik iyi olma durumları öznel iyi olma durumlarından daha yüksek olan kişilerin öznel iyi oluş durumları psikolojik iyi oluş durumlarından daha fazla olan kişilerle kıyaslandığında daha fazla eğitim görmüş ve değişikliklere daha fazla hazır oldukları görülmüştür (Keyes ve diğerleri, 2002).

Bireylerin, olumlu duygulanımı olumsuz duygulanımından daha yüksek olması durumunda kişinin psikolojik iyi oluşun yüksek, olumsuz duygulanımı olumlu duygulanımından daha yüksek olması durumunda ise düşük bir psikolojik iyi olma seviyesinin olacağı belirtilmektedir. Bu değişkene göre kişinin zevk veren tecrübeleri sıkıntı veren tecrübelerinden ne kadar çok ise psikolojik iyi olma da o kadar fazladır. Kısacası psikolojik

iyi oluş, pozitif duyguların daha çok yaşanıp negatif duyguların ise daha az yaşanması olarak ifade edilmiştir (Bradburn, 1969).

Maloney (1990), psikolojik iyi oluşu açıklamak için üç alternatif sunmuştur: Bunlardan ilki olan “negatif model” gereğince psikolojik iyi olma, psikopatolojinin yokluğuyla ifade edilmektedir. Bir kişinin depresyon ve kaygı yaşamaması, kişiyi psikolojik olarak sağlıklı gösterebilir. İkinci alternatif olan “normal model” ise, hasta olmayan normal bir kişinin tatmin olduğu bir iş ve arkadaş çevresinin olması ve iyi bir benlik düşüncesiyle beraber kendisini mutlu bir şekilde tanımlamasıdır. Üçüncü alternatif “pozitif model” ise, psikolojik olarak sağlıklı olan bir kişinin hayata yönelik olarak ortalama bir uyumun üstünde bir psikolojik durumda olmasıdır (Maloney, 1990; akt. Akın, 2009).

Allport’a (1955) göre, iç görüye ve duygusal olgunluğa sahip biri sağlıklı bir kişidir. Psikolojik olarak sağlıklı bir kişinin özellikleri; benlik içeriğinin genişliği, sevgi dolu ilişkiler kurabilme, duygusal olarak güvenebilme ve kendini kabul, gerçekçi olma, iç görüşü olma biçiminde sıralanabilir (Cenkseven, 2004).

2.4.1. Psikolojik İyi Oluşun Altı Temel Boyutu

Ryff’a (1995) göre; bir bireyde depresyon, kaygı veya öteki psikopatolojik belirtilerin olmaması, bireyin psikolojik bakımdan sağlıklı olduğunu tanımlamaya yetmez (Karabeyeser, 2013). Ryff (1995) psikolojik olarak iyi olan bir kişiyi ifade etmek için “Psikolojik İyi Oluş” modelini meydana getirmiş ve altı boyut biçiminde izah etmiştir.

Kendini Kabul: Kişinin kendisini ve geçmiş yaşantısını olumlu olarak ifade etmesidir. Kendini kabul, ruh sağlığının temel bir yapı taşı olarak kabul edilmektedir. Aynı zamanda psikolojik iyi oluş ile ilgili yapılan çalışmalarda en fazla kendini kabul vurgulanmaktadır. Kendini gerçekleştirme ve olgunluk kadar kendini kabul de önemli bir yere sahiptir (Karabeyeser, 2013). Kişinin kendisine ilişkin pozitif tutumları, pozitif işlevsellik merkezinin bir çeşididir (Ryff, 1989; Ryff ve Singer, 1996).

Diğerleriyle Olumlu İlişkiler: Ryff’a göre psikolojik olarak iyi olmanın ölçütü, öteki bireylerle kaliteli ilişkilere sahip olmaktır. Kendilerini gerçekleştiren bireyler, insan ilişkilerinin belli bir denge (alma-verme) üstüne kurulu olduğunu bilip güçlü empati duygusu olan ve güven veren, sevgi temelli derin arkadaşlıklar kurma yolunu tercih ederler

(Koca, 2013). Brown ve diğlerleri (2003) ise, insanların kendi sağlıkları için başkalarına yardımcı olmanın, yardım almaktan daha mühim olduğunu belirtmişlerdir (Brown ve diğlerleri, 2003; akt. Diener ve diğlerleri, 2010).

Bireysel Gelişim: Bireyin büyüme ve potansiyelini geliştirme isteğinde olması ve bunu sürdürmesidir. Birey yeni davranışlar ve tutumlar geliştirerek kendisini büyütebilme yönünde çaba harcamalıdır. Yaşam boyu gelişim kuramları, değışik hayat zamanlarındaki görevlere rest çekmeyi ve büyümeyi sürdürmeyi vurgulayarak açıklamaktadır (Ryff, 1989; Ryff ve Singer, 1996).

Özerklik: Kendini gerçekleştiren kişiler, kendi kendini yönetebilen ve kültürün empoze ettiklerine karşı durabilen kişiler olarak tanımlanmaktadır (Ryff, 1989; Ryff ve Singer, 1996). Böyle kişiler, başkalarından onay beklemeden durumları kendi kişisel standartlarına göre değerlendirip özerk davranışlar sergilerler. Ryff'a (1989) göre özerk davranma, içsel kontrol odağının olması, özgür olma, öz-belirleme ve kişiselleşme gibi psikolojik olarak sağlıklı kişilerin özellikleri özerklik ile ilişkilidir (Topuz, 2013).

Yaşam Amacı: Bireyin yaşamında bir anlam ve amacının olması ruh sağlığı açısından önemlidir. Yaşam boyu gelişim kuramları, bireyin yaşamında duygusal bütünlüğü başarabilmesi, üretici ve yaratıcı olması için hedeflerini değıştirmenin önemini açıklamaktadır. Hayatına bir anlam katmak isteyen kişi, amaçlarını gerçekleştirmeye yönelik çalışmalıdır (Ryff, 1995; akt. Karabeyeser, 2013).

Çevresel Hakimiyet: Kişinin kendi ruhsal koşullarına uygun ortamları seçme ve oluşturma yeteneğı olmalıdır. Olgunluk kişinin kendi dışındaki etkinliklerde olma isteğıdir. Çevresel hakimiyet, ortamı denetleyebilmesi ve yönlendirebilmesidir. Bu ifadelere göre pozitif psikolojik işlevselliğın önemli faktörleri aktif katılım ve çevresel hakimiyettir (Ryff, 1989; Ryff ve Singer, 1996).

2.4.2. Yapılan Araştırmalar

Yapılan çalışmalar sonucunda evliliğın hem fizyolojik hem de psikolojik taraflarının sağlıklı olma durumuyla ilgili olduğu ifade edilmiştir (Coyne ve Anderson, 1999; Gazmarian ve diğlerleri, 1995). Ancak son zamanlarda yapılan araştırmalara bakıldığında, evli veya evli olmamaktan ayrı olarak evliliğın kalitesi ile sağlık vaziyeti arasında bir ilişki

olduğu belirtilmektedir (Lim, 2000; Fidanoğlu, 2007; Holt-Lunstad ve diğerleri, 2008; Bloch ve diğerleri, 2010).

Ünal ve diğerleri (2002), “depresyonda risk etkenlerinin kadın olmak ve ailesel görevler biçiminde dizildiğini ve çalışmaya katılanların evlilikle alakalı sorunların karşı taraftan kaynaklandığını” ifade etmişlerdir.

Bookwala ve Jacobs (2004) “evlilik doyumunun, depresif duygu durum üstünde önemli bir yerinin bulunduğunu” ortaya koymuşlardır.

Hawkins ve Booth (2005) yaptıkları boylamsal çalışma konusunda, “mutsuz evliliği olanların, boşanmış kişilere göre daha fazla psikolojik sorun yaşadıklarını, bununla beraber mutluluk, kendine olan saygı ve genel sağlık seviyelerinin de düşme olduğunu” belirtmişlerdir.

Kamp ve diğerleri (2008) tarafından yapılan bir çalışmada kişilerin evlilikteki mutlulukları ve psikolojik iyi oluş seviyeleri arasındaki ilişki araştırılmıştır. 1980 yılında 55 yaş ve altı kişilerle görüşülmüştür. Aynı zamanda 1983, 1992, 1997 ve 2000 senelerinde yeniden görüşülmeye çalışılmış ancak ölüm ve kişilere erişeme gibi durumlar nedeniyle kayıplar olmuştur. Çalışma sonuçlarına bakılırsa evlilik içerisindeki mutluluk ile hayat mutluluğu ve depresif belirtiler arasında bir ilişkinin olduğu sonucuna varılmıştır. Katılımcılarla yapılan görüşmede ilk görüşme ve son görüşme arasında hayat mutluluğunda azalmanın olduğu tespit edilmiştir. Bununla beraber evliliklerinde yüksek veya orta düzeyde mutlu olan kişilerin depresif semptomları daha azdır.

Whisman ve Uebelacker (2009) “evlilik anlaşmazlıkları ve depresyon belirtileri arasında hem kadınlarda hem erkeklerde çift taraflı bir ilişki olduğunu” öne sürmüşlerdir.

Scorsolini-Comin ve Dos-Santos (2012), “kişisel iyi oluş ile evlilikteki doyum ve uyumun alakalı olduğunu” belirtmişlerdir.

3. BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Evlilik uyumu, evlilik doyumu ve psikolojik iyi oluş hakkında nicel veriler toplanmıştır. Evli bireylerde evlilik uyumunun evlilik doyumu ve psikolojik iyi oluş ile ilişkisinin incelenmesini amaçlayan bu araştırma, ilişkisel tarama modelinde bir araştırmadır. İlişkisel tarama modeli, koşullar ve araştırmaya katılanlar üstünde bir değişim yapmadan bireyler, gruplar arasındaki değişikliklerin sebeplerine ve sonuçlarına ulaşmayı hedefleyen bir tarama modelidir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2009). Bu model değişkenler arasındaki ilişkileri belirlemek için tercih edilir. İstatistiksel testler iki ya da daha fazla değişken arasındaki ilişki düzeyini ölçmek amacıyla ilişkinin düzeyi ise korelasyon testini belirlemek için kullanılır. İki veya daha fazla değişkenin (ayrı ayrı) beraber tutarlı bir değişim gösterip göstermediği korelasyon olarak ifade edilir (Metin, 2014).

3.2. Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Araştırmanın evreni Türkiye Cumhuriyeti Ankara ilinde yaşayan evli bireylerdir. Bu evli bireyler arasından basit seçkisiz örnekleme yöntemi ile rastgele bir şekilde 100 evli kadın ve 100 evli erkek olmak üzere 200 evli birey örneklem olarak seçilmiştir. Basit seçkisiz örnekleme yöntemi, her bir örnekleme birimine eşit şekilde seçilme ihtimali vererek (seçilen birim yerine konularak veya konulmadan) seçilen birimlerin örnekleme alındığı yöntem olarak tanımlanır (Büyüköztürk ve diğerleri, 2013).

3.3. Veri Toplama Araçları

3.3.1. Sosyo-Demografik Bilgi Formu

Sosyo-Demografik Bilgi Formunda, evli olan kişilerin demografik özelliklerini belirleyici cinsiyet, yaş, eğitim durumu, çalışıp çalışmadığı, meslek, eşinin eğitim durumu, eşinin çalışıp çalışmadığı, nasıl evlendikleri, kaç yıldır evlendikleri, kaç çocukları oldukları, aile büyükleri ile yaşayıp yaşamadıkları, evlilik ilişkilerinde önemli kararları kimin aldığı, gelir düzeyi, herhangi bir fiziksel rahatsızlığının olup olmadığı, herhangi bir psikoloji/psikiyatrik rahatsızlığının olup olmadığı şeklinde toplam 15 soru bulunmaktadır.

3.3.2. Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği

Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği, Bayraktaroğlu ve arkadaşları (2017) tarafından evli olan bireylerin evlilik yaşamı içerisinde eşleriyle olan uyumlarını belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek, en az ilkokul mezunu, araştırmaya katılmayı kabul eden 62 erkek ile 217 kadın olmak üzere toplamda 279 evli bireyden toplanan verilerle geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği, Evlilikte Doyum 16 madde, Evlilikte İletişim 9 madde, Evlilikte Empati 10 madde ve Kök Ailelerle İlişkiler 7 madde olarak toplam dört alt ölçek ve toplam 42 maddeden meydana gelmektedir. Ölçekte, sıklık kategorileri “Her zaman, Çoğunlukla, Ara Sıra ve Hiçbir Zaman” biçiminde dördümlük likert tipi olarak yapılmış, Her zaman “4”, Çoğunlukla, “3”, Ara Sıra “2”, Hiçbir Zaman, “1” puan ve yanıtlamada tepki kurulumunu önlemek gayesiyle 7, 10, 14, 18, 20, 24, 26, 29, 32, 38, 40. maddelerde ters puanlama yapılmıştır. Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği maddelerinin hepsinden alınabilecek toplam puan 168 olarak hesaplanmıştır. Ölçekten alınan puan fazlaştıkça evli kişilerin uyum düzeylerinin de fazlaştığı söylenmektedir.

Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeğinde ilk yarı ile son yarı güvenilirlik testinde, ilk yarı ve son yarı arasındaki korelasyon .806, ilk yarı Croanbach alfa katsayısı .89, son yarı Croanbach alfa katsayısı .92 şeklinde hesaplandığı belirtilmiştir (Bayraktaroğlu ve diğerleri, 2017).

3.3.3. Evlilik Doyum Ölçeği

Çelik ve Yazgan-İnanç (2009) tarafından kişilerin evlilik doyumlarını belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Evlilik Doyum Ölçeği 5’i olumlu 8’i olumsuz toplam 13 maddeden oluşmaktadır. Örneklem grubundaki evli kişilerden bu maddelerde belirtilen (1) bana hiç uygun değil (5) bana tamamen uygun arasında değişen Likert tipi bir derecelendirmeyi kullanarak cevaplamaları söylenmiştir. Ölçekten alınabilecek en fazla puan 65, en az puan ise 13 olarak hesaplanmıştır. Ölçekte bulunan 7 olumsuz ifade içeren madde ters çevrilerek puanlaması yapılmaktadır. Bu ölçekten fazla puan almak evlilik doyumunun yüksek olduğu anlamına gelmektedir. Ölçek aile, cinsellik ve benlik olmak üzere 3 faktörden meydana gelmektedir. Ölçeğin güvenilirlik araştırması için ölçeğin ve ölçeğin alt boyutlarının madde- toplam puan korelasyonlarına bakılmış ve ölçeğin madde-puan korelasyonunun .27 ile .35, aile alt boyutunun .59 ile .71, cinsellik alt boyutunun .49 ile

.73, benlik alt boyutunun .49 ile .67 olduğu belirtilmiştir. Bütün ölçeğin iç tutarlılık katsayısı .79, aile alt boyutunun iç tutarlılık katsayısı .83, cinsellik alt boyutunun iç tutarlılık katsayısı .75 olduğu ifade edilmiştir (Çelik ve diğerleri, 2009).

3.3.4. Psikolojik İyi Oluş Ölçeği

Psikolojik İyi Oluş Ölçeği, Diener ve arkadaşları (2009-2010) tarafından mevcut iyi oluş ölçümlerini tamamlayıcı, sosyo-psikolojik iyi oluşu ölçmek için geliştirilmiş bir ölçektir. Telef tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Ölçek 8 maddeden oluşmaktadır. Örneklem grubundaki evli kişilerden kesinlikle katılmıyorum (1) ile kesinlikle katılıyorum (7) şeklinde 1-7 arasında yanıtlanmaktadır. Bütün maddeler olumlu şekilde açıklanmaktadır. Puanlar 8 (tüm maddelere kesinlikle katılmıyorum yanıtı verilirse) ile 56 (tüm maddelere kesinlikle katılıyorum yanıtı verilirse) arasında farklılaşmaktadır. Ölçekten alınan yüksek puan bireyin pek çok güce ve kaynağa sahip olduğu anlamına gelmektedir. Psikolojik İyi Oluş Ölçeğinin güvenirlik araştırmasında çıkan sonuçlarda Croanbach alfa iç tutarlılık katsayısının .80 olduğu belirtilmiştir (Diener ve diğerleri, 2010).

3.4. Verilerin İstatistiksel Analizi

Bu çalışmada, evli kişilerin anket formuna verdikleri cevapların istatistiksel olarak çözümlenmesinde SPSS 24.00 programı kullanılmıştır.

Evli kişilerin tanıtıcı özelliklerine göre dağılımı frekans dağılım tablolarıyla, YEUÖ, EDÖ ve PİOÖ ise tanımlayıcı istatistikler kullanılarak verilmiştir.

Tablo 1.

Kolmogorov- Smirnov ve Shapiro Wilk testleri

	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
	Statistic	sd	p	Statistic	sd	p
Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği	.071	200	.016	.979	200	.004
Evlilik Doyum Ölçeği	.059	200	.083	.974	200	.001
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	.129	200	.000	.926	200	.000

Tablo 1’de evli kişilerin demografik özelliklerine göre YEUÖ, EDÖ ve PİÖÖ puanlarının karşılaştırılması hedefiyle kullanılacak olan testleri seçmek adına; ölçek puanlarının normal dağılım gösterme durumu Kolmogorov ve Smirnow testi ve Shapiro ve Wilk testlerine bakılmış ve normal dağılım göstermediği görülmüştür. Bu nedenle bağımsız değişkenin iki gruptan oluştuğu karşılaştırmalarda Mann Whitney U, bağımsız değişkenin 3 ve üstü sayısından oluştuğu grup karşılaştırmalarında Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. YEUÖ, EDÖ ve PİÖÖ puanları arasındaki ilişkiler Spearman korelasyon analizi ile YEUÖ, EDÖ ve PİÖÖ puanları arasındaki aracı rolü ise regresyon analizi ile incelemesi yapılmıştır.

4. BÖLÜM

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, örneklem grubuna ait demografik bilgilerin açıklanması ve elde edilen verilerin uygun istatistiksel yöntem ile analizi sonucunda ortaya çıkan bulgulara ve bu bulgulara yönelik tablo ve yorumlara yer verilmiştir.

Ölçeklerin Geçerlilik ve Güvenirlilik Analizi Sonuçları

Bu aşamada çalışmanın araştırma bölümünde kullanılan ölçekler için güvenilirlik analizi yapılmıştır. Anket sorularının güvenilirliği için Cronbach's Alpha test istatistiği kullanılmıştır.

Cronbach's Alfa katsayısının değerlendirilmesinde uyulan değerlendirme ölçütü;

$0.00 \leq \alpha < 0.40$ ise ölçek güvenilir değildir.

$0.40 \leq \alpha < 0.60$ ise ölçek düşük güvenilirliktedir.

$0.60 \leq \alpha < 0.80$ ise ölçek oldukça güvenilirdir.

$0.80 \leq \alpha < 1.00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilirdir.

Tablo 2.

Güvenirlilik analizi

	Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği	0.949	42
Evlilik Doyum Ölçeği	0.802	13
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	0.834	8

Tablo 2'de örneklem grubuna uygulanan Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği güvenirliliğinin $\alpha=0,949$ olduğu, Evlilik Doyum Ölçeği güvenirliliğinin $\alpha= 0,802$ ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği güvenirliliğinin $\alpha= 0,834$ olduğu, dolayısıyla bu değerlerin yüksek güvenirlilikte olduğu görülmektedir.

Betimsel İstatistiklere Ait Bulgular

Tablo 3.

Katılımcıların Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği, Evlilik Doyum Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği düzeyleri

	N	Minimum	Maximum	Ort.	SS
Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği	200	84.00	167.00	133.71	18.46
Evlilik Doyum Ölçeği	200	34.00	65.00	53.64	7.16
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	200	19.00	56.00	45.09	6.38

Tablo 3'te katılımcıların Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği düzeyinin (133.71 ± 18.46), Evlilik Doyum Ölçeği düzeyinin (53.64 ± 7.16) ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği düzeyinin (45.09 ± 6.38) yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 4.

Katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine ait tanımlayıcı istatistikler

		Min.-Max.	Ort.±SS
Yaş		24.00-81.00	38.96±8.82
		N	%
Cinsiyet	Kadın	100	50.0
	Erkek	100	50.0
	Toplam	200	100.0
Eğitim Durumu	Okur-yazar değil	2	1.0
	Okur yazar	2	1.0
	İlkokul mezunu	10	5.0
	Ortaokul mezunu	10	5.0
	Lise mezunu	51	25.5
	Üniversite mezunu	125	62.5
	Toplam	200	100.0
Çalışma Durumu	Evet	179	89.5
	Hayır	21	10.5
	Toplam	200	100.0
Meslek	Ev hanımı	16	8.0
	İşçi	45	22.5
	Memur	87	43.5
	Serbest meslek	9	4.5
	Emekli	3	1.5
	Diğer	40	20.0
	Toplam	200	100.0
Eş Eğitim Durumu	Okur-yazar değil	6	3.0
	Okur yazar	1	0.5
	İlkokul mezunu	15	7.5
	Ortaokul mezunu	18	9.0
	Lise mezunu	53	26.5
	Üniversite mezunu	107	53.5
	Toplam	200	100.0

Eş Çalışma Durumu	Evet	132	66.0
	Hayır	68	34.0
	Toplam	200	100.0
Evlilik Şekli	Görücü usulü/İsteyerek	68	34.0
	Görücü usulü/Zorla	2	1.0
	Anlaşarak-Severek	127	63.5
	Diğer	3	1.5
	Toplam	200	100.0
Evlilik Süresi	0-5 yıl	41	20.5
	6-10 yıl	50	25.0
	11-15 yıl	45	22.5
	16-20 yıl	23	11.5
	21 yıl ve üzeri	41	20.5
	Toplam	200	100.0
Çocuk Sayısı	Hiç yok	11	5.5
	1 tane	72	36.0
	2 tane	80	40.0
	3 tane	21	10.5
	4 tane	7	3.5
	5 ve üzeri	9	4.5
	Toplam	200	100.0
Aile Büyükleri	Evet	19	9.5
Yaşam Durumu	Hayır	181	90.5
	Toplam	200	100.0
Evlilik İlişkisinde	Aile büyükleri	1	0.5
Önemli Kararları	Eşim	12	6.0
Alma Durumu	Eşimle birlikte kendim	170	85.0
	Kendim	17	8.5
	Toplam	200	100.0
Gelir Düzeyi	Düşük	24	12.0
	Orta	165	82.5
	Yüksek	11	5.5
	Toplam	200	100.0

Fiziksel Rahatsızlık Durumu	Evet	17	8.5
	Hayır	183	91.5
	Toplam	200	100.0
Psikolojik Rahatsızlık Durumu	Evet	8	4.0
	Hayır	192	96.0
	Toplam	200	100.0

Tablo 4'te katılımcılar en küçüğü 24 ve en büyüğü 81 yaşında, katılımcılar ortalama olarak 38.96~39 yaşındadır. Katılımcıların %50'si kadın ve %50'si erkektir. Katılımcıların %1'i okur-yazar değil, %1'i okuryazar, %5'i ilkököl, %5'i ortaokul, %25,5'i lise ve %62,5'i üniversite mezunudur. Katılımcıların %89,5'i çalışıyor ve %10,5'i çalışmadığını belirtmiştir. Katılımcıların %8'i ev hanımı, %22,5'i işçi, %43,5'i memur, %4,5'i serbest meslek, %1,5'i emekli ve %20'si diğer meslek gruplarında olduğunu belirtmiştir.

Katılımcıların %3'ünün eşi okuryazar değil, %0,5'i okuryazar, %7,5'i ilkököl, %9'u ortaokul, %26,5'i lise ve %53,5'i üniversite mezunudur. Katılımcıların %66'sının eşi çalışıyor ve %34'ü çalışmamaktadır.

Katılımcıların %34'ü görücü usulü/isteyerek, %1'i görücü usulü/zorla, %63,5'i anlaşarak-severek ve %1,5'i diğer şekillerde evlenmiş olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların %20,5'i 0-5 yıldır, %25'i 6-10 yıl, %22,5'i 11-15 yıl, %11,5'i 16-20 yıl ve %20,5'i 21 yıl ve üzeri süredir evli olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların %5,5'i çocuğu olmadığını, %36'sı 1 tane, %40'ı 2 tane, %10,5'i 3 tane, %3,5'i 4 tane ve %4,5'i 5 ve üzeri çocuğa sahiptir.

Katılımcıların %9,5'i aile büyükleri ile yaşıyor ve %90,5'i aile büyükleri ile yaşamadığını, %0,5'i evliliğinde önemli kararları aile büyükleri %6'sı eşi ile, %85'i eşiyile birlikte ve %8,5'i kendisinin karar verdiğini belirtmiştir.

Katılımcıların %12'si düşük, %82,5'i orta ve %5,5'i yüksek gelir düzeyine sahip olduğunu, %8,5'i fiziksel rahatsızlığı olduğunu ve %91,5'i fiziksel rahatsızlığı olmadığını, %4'ü psikolojik rahatsızlığı olduğunu ve %96'sı psikolojik rahatsızlığı olmadığını belirtmiştir.

Evli bireylerin Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği, Evlilik Doyum Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının, Sosyo-demografik değişkenlere göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular

Tablo 5.

Katılımcıların cinsiyet özelliklerine göre YEUÖ, EDÖ ve PİOÖ puanlarının karşılaştırılması (N=200)

		N	Ort.	SS	Z	p
Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği	Kadın	100	135.07	19.40	-1.206	0.228
	Erkek	100	132.35	17.45		
Evlilik Doyum Ölçeği	Kadın	100	53.69	6.95	-0.080	0.937
	Erkek	100	53.58	7.40		
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	Kadın	100	46.52	5.45	-3.128	0.002
	Erkek	100	43.66	6.92		

Tablo 5'te evli bireylerin Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği, Evlilik Doyum Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U testi sonucunda, evli kadın ve erkek bireylerin Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği ve Evlilik Doyum Ölçeği puanlarının benzer olduğu tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Diğer bir taraftan evli kadın ve erkek bireylerin Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları arasındaki farklılığın önemli olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Böylece evli kadın bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyi evli erkek bireylerden istatistiksel olarak daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 6.

Katılımcıların yaş özelliklerine göre YEUÖ, EDÖ ve PİOÖ puanlarının karşılaştırılması (N=200)

	Yaş
Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği	-.200**
Evlilik Doyum Ölçeği	-.150*
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	-.147*

**p<0.01; *p<0.05.

Tablo 6’da Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği, Evlilik Doyum Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının yaş ile arasındaki ilişki incelenmiş ve Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği ile yaş arasında $r=-0,200$, Evlilik Doyum Ölçeği ile yaş arasında $r=-0,150$ ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği ile yaş arasında $r=-0,147$ düzeyinde negatif, düşük ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Böylece evli bireyler yaşlandıkça evlilikte uyum, evlilikte doyum ve evlilikte psikolojik iyi oluş düzeyleri azalmaktadır.

Tablo 7.

Katılımcıların eğitim durumu özelliklerine göre YEUÖ, EDÖ ve PİÖÖ puanlarının karşılaştırılması (N=200)

		N	Ort.	SS	X ²	p	Grup Farkları
Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği	Okur-yazar değil	2	137.50	31.82	13.250	0.021	Üniversite> Lise
	Okur yazar	2	133.00	43.84			
	İlkokul mezunu	10	125.10	22.07			
	Ortaokul mezunu	10	136.00	18.33			
	Lise mezunu	51	127.39	15.57			
	Üniversite mezunu	125	136.74	18.25			
	Toplam	200	133.71	18.46			
Evlilik Doyum Ölçeği	Okur-yazar değil	2	51.00	2.83	6.752	0.240	
	Okur yazar	2	51.00	1.41			
	İlkokul mezunu	10	53.90	6.76			
	Ortaokul mezunu	10	50.40	7.93			
	Lise mezunu	51	52.22	7.21			
	Üniversite mezunu	125	54.54	7.12			
	Toplam	200	53.64	7.16			
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	Okur-yazar değil	2	39.00	2.83	16.718	0.005	Üniversite> Lise
	Okur yazar	2	51.50	3.54			
	İlkokul mezunu	10	43.70	6.02			
	Ortaokul mezunu	10	44.30	6.98			
	Lise mezunu	51	42.24	8			
	Üniversite mezunu	125	46.42	5.15			
	Toplam	200	45.09	6.38			

Tablo 7’de evli bireylerin Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği, Evlilik Doyum Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis testi sonucunda, Evlilik Doyum Ölçeği puanlarının eğitim durumu grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır. ($p>0,05$).

Diğer bir taraftan Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının eğitim durumu grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$). Böylece üniversite mezunu evli bireylerin evlilik uyumu ve psikolojik iyi oluş düzeyi lise mezunu bireylerden istatistiksel olarak daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 8.

Katılımcıların çalışma durumu özelliklerine göre YEUÖ, EDÖ ve PİÖÖ puanlarının karşılaştırılması (N=200)

		N	Ort.	SS	Z	p
Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği	Evet	179	133.84	18	-0.130	0.897
	Hayır	21	132.62	22.48		
Evlilik Doyum Ölçeği	Evet	179	53.82	7.21	-1.125	0.260
	Hayır	21	52.10	6.72		
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	Evet	179	45.03	6.56	-0.010	0.992
	Hayır	21	45.62	4.64		

Tablo 8’de evli bireylerin Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği, Evlilik Doyum Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının çalışma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U testi sonucunda, çalışan ve çalışmayan evli bireylerin Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği, Evlilik Doyum Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının benzer olduğu tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Tablo 9.

Katılımcıların meslek özelliklerine göre YEUÖ, EDÖ ve PİÖÖ puanlarının karşılaştırılması (N=200)

		N	Ort.	SS	X ²	p	Grup Farkları
Yakın Doğu	Ev hanımı	16	130	21.81	12.755	0.026	Diğer> İşçi
Evlilik	İşçi	45	128.69	14.96			
Uyum	Memur	87	135.18	19.26			
Ölçeği	Serbest meslek	9	123.78	22.3			
	Emekli	3	130.33	34.03			
	Diğer	40	140.13	14.76			
	Toplam	200	133.71	18.46			
Evlilik	Ev hanımı	16	50.94	6.09	10.564	0.061	
Doyum	İşçi	45	51.47	7.33			
Ölçeği	Memur	87	54.38	7.68			
	Serbest meslek	9	54.11	6.33			
	Emekli	3	51.67	11.37			
	Diğer	40	55.58	5.28			
	Toplam	200	53.64	7.16			
Psikolojik	Ev hanımı	16	46.25	5.2	12.268	0.031	Memur> İşçi
İyi Oluş	İşçi	45	41.71	8.02			
Ölçeği	Memur	87	46.09	5.73			
	Serbest meslek	9	44.44	6.67			
	Emekli	3	44.00	1.73			
	Diğer	40	46.48	4.99			
	Toplam	200	45.09	6.38			

Tablo 9’da evli bireylerin Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği, Evlilik Doyum Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının meslek değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis testi sonucunda, Evlilik Doyum Ölçeği puanlarının meslek grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır. ($p>0,05$).

Diğer bir taraftan Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının meslek grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p < 0,05$). Böylece diğer meslek gruplarında olan evli bireylerin evlilik uyumu işçi olan evli bireylerden istatistiksel olarak daha yüksek olduğu görülmüştür.

Böylece memur olan evli bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyi işçi olan evli bireylerden istatistiksel olarak daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 10.

Katılımcıların eşin eğitim durumu özelliklerine göre YEUÖ, EDÖ ve PİÖÖ puanlarının karşılaştırılması (N=200)

		N	Ort.	SS	X ²	p	Grup Farkları
Yakın Doğu	Okur-yazar değil	6	135.33	24.33	12.508	0.028	Üniversite>Lise
Evlilik	Okur yazar	1	150.00	.			
Uyum	İlkokul mezunu	15	128.07	19.75			
Ölçeği	Ortaokul	18	132.67	15.27			
	mezunu						
	Lise mezunu	53	128.08	17.87			
	Üniversite	107	137.22	18.17			
	mezunu						
	Toplam	200	133.71	18.46			
Evlilik	Okur-yazar değil	6	55.17	4.96	8.771	0.119	
Doyum	Okur yazar	1	52.00	.			
Ölçeği	İlkokul mezunu	15	53.07	6.19			
	Ortaokul	18	54.39	7.61			
	mezunu						
	Lise mezunu	53	51.19	7.42			
	Üniversite	107	54.73	7.02			
	mezunu						
	Toplam	200	53.64	7.16			
Psikolojik	Okur-yazar değil	6	43.83	5.31	18.451	0.002	Üniversite>İlkokul
İyi Oluş	Okur yazar	1	54.00	.			
Ölçeği	İlkokul mezunu	15	41.67	5.56			
	Ortaokul	18	41.89	7.9			
	mezunu						
	Lise mezunu	53	44.09	7.5			
	Üniversite	107	46.59	5.13			
	mezunu						
	Toplam	200	45.09	6.38			

Tablo 10’da Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği, Evlilik Doyum Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının eşin eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis testi sonucunda, Evlilik Doyum Ölçeği puanlarının eşin eğitim durumu grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır. ($p>0,05$).

Diğer bir taraftan Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının eşin eğitim durumu grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$). Böylece eşi üniversite mezunu olan evli bireylerin evlilik uyumu ve psikolojik iyi oluş düzeyi eşi lise mezunu olan bireylerden istatistiksel olarak daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 11.

Katılımcıların eşin çalışma durumu özelliklerine göre YEUÖ, EDÖ ve PİÖÖ puanlarının karşılaştırılması (N=200)

		N	Ort.	SS	Z	p
Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği	Evet	132	134.87	18.96	-1.407	0.159
	Hayır	68	131.46	17.34		
Evlilik Doyum Ölçeği	Evet	132	53.65	7.27	-0.112	0.911
	Hayır	68	53.6	6.99		
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	Evet	132	46.02	5.99	-2.980	0.003
	Hayır	68	43.29	6.75		

Tablo 11’de evli bireylerin Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği, Evlilik Doyum Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının eşin çalışma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U testi sonucunda, eşi çalışan ve çalışmayan evli bireylerin Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği ve Evlilik Doyum Ölçeği puanlarının benzer olduğu tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Diğer bir taraftan eşi çalışan ve çalışmayan evli bireylerin Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları arasındaki farklılığın önemli olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Böylece eşi çalışan evli bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyi eşi çalışmayan evli bireylerden istatistiksel olarak daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 12.

Katılımcıların evlilik şekli özelliklerine göre YEUÖ, EDÖ ve PİÖÖ puanlarının karşılaştırılması (N=200)

		N	Ort.	SS	X ²	p	Grup Farkları
Yakın Doğu	Görücü	68	131.79	19.36	1.693	0.639	
Evlilik	usulü/İsteyerek						
Uyum	Görücü	2	141.00	5.66			
Ölçeği	usulü/Zorla						
	Anlaşarak-Severek	127	134.48	18.16			
	Diğer	3	139.67	16.5			
	Toplam	200	133.71	18.46			
Evlilik	Görücü	68	53.09	7.13	0.750	0.861	
Doyum	usulü/İsteyerek						
Ölçeği	Görücü	2	53.50	10.61			
	usulü/Zorla						
	Anlaşarak-Severek	127	53.90	7.24			
	Diğer	3	55.00	5.2			
	Toplam	200	53.64	7.16			
Psikolojik	Görücü	68	43.75	7.04	10.546	0.014	Anlaşarak-Severek>
İyi Oluş	usulü/İsteyerek						Görücü
Ölçeği	Görücü	2	42.00	5.66			usulü/İsteyerek
	usulü/Zorla						Anlaşarak-Severek>
	Anlaşarak-Severek	127	46.02	5.84			Diğer
	Diğer	3	38.00	4.36			
	Toplam	200	45.09	6.38			

Tablo 12’de evli bireylerin Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği, Evlilik Doyum Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının evlilik şekli değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis testi sonucunda, Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği ve Evlilik Doyum Ölçeği puanlarının evlilik şekli grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır. (p>0,05).

Diğer bir taraftan Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının evlilik şekli grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$). Böylece anlaşarak-severek evlenenlerin psikolojik iyi oluş düzeyi görücü usulü-isteyerek ve görücü usulü-zorla evlenenlerden istatistiksel olarak daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 13.

Katılımcıların evlilik süresi özelliklerine göre YEUÖ, EDÖ ve PİÖÖ puanlarının karşılaştırılması (N=200)

		N	Ort.	SS	X ²	p	Grup Farkları
Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği	0-5 yıl	41	141.22	15.3	10.783	0.029	0-5 yıl> 16-20 yıl
	6-10 yıl	50	134.16	17.07			
	11-15 yıl	45	131.24	19.85			
	16-20 yıl	23	127.30	18.56			
	21 yıl ve üzeri	41	131.95	19.72			
	Toplam	200	133.71	18.46			
Evlilik Doyum Ölçeği	0-5 yıl	41	55.22	7.54	4.033	0.402	
	6-10 yıl	50	54.04	7.5			
	11-15 yıl	45	52.44	8.12			
	16-20 yıl	23	53.61	6.08			
	21 yıl ve üzeri	41	52.88	5.60			
	Toplam	200	53.64	7.16			
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	0-5 yıl	41	46.15	5.00	4.485	0.344	
	6-10 yıl	50	45.94	5.35			
	11-15 yıl	45	43.78	6.80			
	16-20 yıl	23	44.52	8.58			
	21 yıl ve üzeri	41	44.76	6.85			
	Toplam	200	45.09	6.38			

Tablo 13'te evli bireylerin Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği, Evlilik Doyum Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının evlilik süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis testi sonucunda,

Evlilik Doyum Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının evlilik süresi ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır. ($p>0,05$).

Diğer bir taraftan Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği puanlarının evlilik süresi grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$). Böylece 0-5 yıldır evli olanların evlilik uyumu 16-20 yıldır evli olanlardan istatistiksel olarak daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 14.

Katılımcıların çocuk sayısı özelliklerine göre YEUÖ, EDÖ ve PİOÖ puanlarının karşılaştırılması (N=200)

		N	Ort.	SS	X ²	p	Grup Farkları
Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği	Hiç yok	11	152.64	7.86	25.402	<0.001	Hiç yok> 2 tane
	1 tane	72	137.86	15.92			
	2 tane	80	129.73	17.52			
	3 tane	21	124.05	19.54			
	4 tane	7	136.86	21.68			
	5 ve üzeri	9	132.89	27.3			
	Toplam	200	133.71	18.46			
Evlilik Doyum Ölçeği	Hiç yok	11	61.18	3.87	14.360	0.013	Hiç yok> 1 tane
	1 tane	72	53.61	6.98			
	2 tane	80	53.04	7.5			
	3 tane	21	52.10	7.62			
	4 tane	7	54.57	5.77			
	5 ve üzeri	9	52.78	2.91			
	Toplam	200	53.64	7.16			
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	Hiç yok	11	47.36	5.08	5.627	0.344	
	1 tane	72	45.63	5.7			
	2 tane	80	44.74	6.76			
	3 tane	21	43.19	7.91			
	4 tane	7	47.29	4.19			
	5 ve üzeri	9	43.89	6.66			
	Toplam	200	45.09	6.38			

Tablo 14’te evli bireylerin Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği, Evlilik Doyum Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının çocuk sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis testi sonucunda, Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının çocuk sayısı ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır. ($p>0,05$).

Diğer bir taraftan Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği ve Evlilik Doyum Ölçeği puanlarının çocuk sayısı grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$). Böylece çocuğu olmayanların evlilik uyumu 2 ve 3 çocuğu olanlara göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu görülmüştür.

Çocuğu olmayanların evlilik doyumu 1, 2 ve 3 çocuğu olanlara göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 15.

Katılımcıların aile büyükleri ile yaşama durumu özelliklerine göre YEUÖ, EDÖ ve PİÖÖ puanlarının karşılaştırılması (N=200)

		N	Ort.	SS	Z	p
Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği	Evet	19	127.74	17.55	-0.333	0.739
	Hayır	181	134.34	18.48		
Evlilik Doyum Ölçeği	Evet	19	53.11	7.67	-0.322	0.747
	Hayır	181	53.69	7.13		
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	Evet	19	43.74	6.96	-0.141	0.888
	Hayır	181	45.23	6.32		

Tablo 15’te evli bireylerin Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği, Evlilik Doyum Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının aile büyükleri ile yaşama değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U testi sonucunda, aile büyükleri ile yaşayan ve yaşamayan evli bireylerin Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği, Evlilik Doyum Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının benzer olduğu tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Tablo 16.

Katılımcıların evlilikte önemli kararların verilme şekli özelliklerine göre YEUÖ, EDÖ ve PİÖÖ puanlarının karşılaştırılması (N=200)

		N	Ort.	SS	X ²	p	Grup Farkları
Yakın Doğu	Aile büyükleri	1	139.00	.	15.036	0.002	Eşimle
Evlilik	Eşim	12	122.75	17.02			birlikte
Uyum	Eşimle birlikte kendim	170	135.91	17.53			kendim>
Ölçeği	Kendim	17	119.18	20.6			Kendim
	Toplam	200	133.71	18.46			
Evlilik	Aile büyükleri	1	65.00	.	10.319	0.006	Eşimle
Doyum	Eşim	12	48.17	5.39			birlikte
Ölçeği	Eşimle birlikte kendim	170	54.00	7.09			kendim>
	Kendim	17	53.18	7.39			Eşim
	Toplam	200	53.64	7.16			
Psikolojik	Aile büyükleri	1	47.00	.	1.746	0.67	
İyi Oluş	Eşim	12	43.00	6.99			
Ölçeği	Eşimle birlikte kendim	170	45.08	6.52			
	Kendim	17	46.59	4.23			
	Toplam	200	45.09	6.38			

Tablo 16'da evli bireylerin Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği, Evlilik Doyum Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının evlilikte önemli kararların verilme şekli değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis testi sonucunda, Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının evlilikte önemli kararların verilme şekli ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır. ($p>0,05$).

Diğer bir taraftan Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği ve Evlilik Doyum Ölçeği puanlarının evlilikte önemli kararların verilme şekli grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$). Böylece evlilikte önemli kararları eşi ile veren

bireylerin evlilik uyumu ve evlilik doyumu kendi kararlarını kendileri verenlere göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 17.

Katılımcıların gelir düzeyi özelliklerine göre YEUÖ, EDÖ ve PİOÖ puanlarının karşılaştırılması (N=200)

		N	Ort.	SS	X ²	p	Grup Farkları
Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği	Düşük	24	132.54	18.31	0.145	0.930	
	Orta	165	133.85	18.72			
	Yüksek	11	134.09	15.98			
	Toplam	200	133.71	18.46			
Evlilik Doyum Ölçeği	Düşük	24	53.79	6.14	1.705	0.426	
	Orta	165	53.48	7.29			
	Yüksek	11	55.64	7.58			
	Toplam	200	53.64	7.16			
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	Düşük	24	41.25	7.77	7.705	0.021	Orta> Düşük
	Orta	165	45.60	6.07			
	Yüksek	11	45.82	5.06			
	Toplam	200	45.09	6.38			

Tablo 17’de evli bireylerin Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği, Evlilik Doyum Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının gelir düzeyi şekli değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis testi sonucunda, Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği ve Evlilik Doyum Ölçeği puanlarının gelir düzeyi ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır. ($p>0,05$).

Diğer bir taraftan Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının gelir düzeyi grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$). Böylece gelir düzeyi orta olanların psikolojik iyi oluş düzeyi gelir düzeyi düşük olanlara göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 18.

Katılımcıların fiziksel olarak rahatsız olma ve olmama durumu özelliklerine göre YEUÖ, EDÖ ve PİÖÖ puanlarının karşılaştırılması (N=200)

		N	Ort.	SS	Z	p
Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği	Evet	17	134.59	20.99	-1.492	0.136
	Hayır	183	133.63	18.27		
Evlilik Doyum Ölçeği	Evet	17	53.24	6.06	-0.265	0.791
	Hayır	183	53.67	7.27		
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	Evet	17	45.24	5.57	-0.821	0.412
	Hayır	183	45.08	6.46		

Tablo 18’de evli bireylerin Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği, Evlilik Doyum Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının fiziksel rahatsızlık olma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U testi sonucunda, fiziksel rahatsızlığı olan ve olmayan evli bireylerin Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği, Evlilik Doyum Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının benzer olduğu tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Tablo 19.

Katılımcıların psikolojik olarak rahatsız olma ve olmama durumu özelliklerine göre YEUÖ, EDÖ ve PİÖÖ puanlarının karşılaştırılması (N=200)

		N	Ort.	SS	Z	p
Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği	Evet	8	117.88	14.53	-2.522	0.012
	Hayır	192	134.37	18.34		
Evlilik Doyum Ölçeği	Evet	8	46.25	7.03	-2.666	0.008
	Hayır	192	53.94	7.02		
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	Evet	8	40.88	5.79	-2.070	0.038
	Hayır	192	45.27	6.35		

Tablo 19’da evli bireylerin Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği, Evlilik Doyum Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanlarının psikolojik rahatsızlığı olma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U testi sonucunda, psikolojik rahatsızlığı olan ve olmayan evli bireylerin Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği, Evlilik Doyum Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları arasındaki farklılığın önemli olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Böylece psikolojik rahatsızlığı olmayan evli bireylerin evlilik uyumu, evlilik doyumu ve psikolojik iyi oluş düzeyi psikolojik rahatsızlığı olan evli bireylerden istatistiksel olarak daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 20.

Katılımcıların Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği, Evlilik Doyum Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik korelasyon analizi sonuçları

		Evlilik Uyum Ölçeği	Evlilik Doyum Ölçeği	Psikolojik İyi Oluş Ölçeği
Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği	r	1.000		
	p	.		
	N	200		
Evlilik Doyum Ölçeği	r	.596**	1.000	
	p	.000	.	
	N	200	200	
Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	r	.266**	.247**	1.000
	p	.000	.000	.
	N	200	200	200

** $p<0.01$; * $p<0.05$.

Tablo 20’de Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği, Evlilik Doyum Ölçeği ve Psikolojik İyi Oluş Ölçeği puanları arasındaki ilişki incelenmiş ve Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği ile Evlilik Doyum Ölçeği arasında $r=0,596$ düzeyinde pozitif, orta ve istatistiksel olarak

anlamli bir iliŒki olduğu tespit edilmiŒtir ($p<0,05$). Böylece evlilikte uyum arttıkça evlilikte doyum da artmaktadır.

Yakın Doğu Evlilik Uyum leği ile Psikolojik İyi OluŒ leği arasında $r=0,266$ düzeyinde pozitif, dŒk ve istatistiksel olarak anlamli bir iliŒki olduğu tespit edilmiŒtir ($p<0,05$). Böylece evlilikte uyum arttıkça psikolojik iyi oluŒ artmaktadır.

Psikolojik İyi OluŒ leği ile Evlilik Doyum leği arasında $r=0,247$ düzeyinde pozitif, dŒk ve istatistiksel olarak anlamli bir iliŒki olduğu tespit edilmiŒtir ($p<0,05$). Böylece evlilikte doyum arttıkça psikolojik iyi oluŒ artmaktadır.

Tablo 21.

Katılımcıların Yakın Doğu Evlilik Uyum leğinin, Evlilik Doyum leği ve Psikolojik İyi OluŒ leği puanlarının etkisinin belirlenmesine yönelik regresyon (yordama durumu) analizi sonuçları

	Standart Olmayan Katsayılar		Standart Katsayılar			F	p	R ²
	B	Std. Hata	Beta	t	p			
Sabit	40.674	6.607		6.156	<0.001	109.046	<0.001	0.352
Yakın Doğu Evlilik Uyum leği	0.595	0.057	0.596	10.442	<0.001			
Bağımlı DeĐiŒken: Evlilik Doyum leği								
Sabit	73.872	7.920		9.328	<0.001	15.033	<0.001	0.066
Yakın Doğu Evlilik Uyum leği	0.265	0.068	0.266	3.877	<0.001			
Bağımlı DeĐiŒken: Psikolojik İyi OluŒ leği								

Tablo 21’de Yakın Doğu Evlilik Uyum leğinin Evlilik Doyum leği zerindeki etkisini belirlemek için yapılan doğrusal regresyon analizi sonucunda; evlilik doyumunun %35,2’sinin evlilik uyumundan olumlu olarak etkilendiği tespit edilmiŒtir ($p<0,05$).

Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeğinin Psikolojik İyi Oluş Ölçeği üzerindeki etkisinin belirlemek için yapılan doğrusal regresyon analizi sonucunda; psikolojik iyi oluşun %6,6'sının evlilik uyumundan olumlu olarak etkilendiği tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeğinden almış oldukları puanlar, Evlilik Doyum Ölçeğinden almış oldukları puanları istatistiksel olarak pozitif yönde yordamaktadır.

Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeğinden almış oldukları puanlar, Psikolojik İyi Oluş Ölçeğinden almış oldukları puanları istatistiksel olarak pozitif yönde yordamaktadır.

5. BÖLÜM

TARTIŞMA

Evli bireylerin evlilik doyumu, evlilik uyumu ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkinin farklı değişkenler açısından incelenmesinin amaçlandığı bu çalışmada verileri Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği, Evlilik Doyum Ölçeği, Psikolojik İyi Oluş Ölçeği ve Sosyodemografik Bilgi Formu aracılığıyla toplanmıştır. Elde edilen veriler analiz edilmiştir. Bu bölümde yapılan analizler sonucunda ulaşılan bulgular ve bu bulguların ilgili literatüre göre tartışılmasına yer verilmiştir.

Araştırma sonucunda, kadınların psikolojik iyi oluş düzeyi erkeklerden daha yüksek çıkmıştır. Buna karşın literatürde Rostami ve diğerleri (2014), erkeklerin evliliklerinde kadınlara göre daha fazla mutlu olduklarını gösteren araştırmalar olduğunu ifade etmişlerdir. Cheng ve Furnham (2003), cinsiyetin psikolojik iyi oluşu mühim bir ölçüde yordamadığını belirtmişlerdir. Seyhan (2014), üniversitede okuyan kız ve erkek öğrencilerin psikolojik iyi oluş seviyeleri arasında herhangi bir değişiklik olmadığını bulgulamıştır. Uçar (2018) çalışmasında evli bireylerde evlilik doyumunun cinsiyetlerine göre anlamlı bir değişiklik göstermediğini belirtmiştir. Literatürde ise Ünal ve diğerleri (2002), depresyonda risk etkenlerinin kadın olmak ve ailesel görevler biçiminde dizildiğini ve çalışmaya katılanların evlilikle alakalı sorunların karşı taraftan kaynaklandığını ifade etmektedirler. Whisman ile Uebelacker (2009) da, evlilik anlaşmazlıkları ve depresyon belirtileri arasında hem kadınlarda hem erkeklerde çift taraflı bir ilişki olduğunu öne sürmüşlerdir. Araştırmayı destekler nitelikte Ryff ve Keyes (1995) yaptıkları araştırmada psikolojik iyi oluşun düzeylerine göre kadınların erkeklerden daha fazla puan aldıklarını belirtmişlerdir. Literatürde Kalkan (2019), evli kişilerin evlilik doyumlarının cinsiyete göre farklılık gösterdiğini belirtmiştir. Mutlu (2021), kadınların psikolojik iyi oluş seviyelerinin erkeklerin psikolojik iyi oluş seviyelerinden daha düşük olduğunu ifade etmiştir.

Araştırmada, evli bireylerin yaşları arttıkça evlilikte uyum, evlilikte doyum ve evlilikte psikolojik iyi oluş düzeylerinin azalmakta olduğu tespit edilmiştir. Bununla beraber Uşaklı (2010) yaptığı araştırmasında yaş arttıkça evlilik uyumunun azaldığını ifade etmiştir. Buna karşın literatürde evlenme yaşı arttıkça evlilik doyumunun da arttığı belirtilmektedir (Çağ, 2011). Özgüven (2000), yaşın evlilik uyumu üzerinde etkili olabileceğini belirtmiştir.

Literatürde Doğan (2014) ve Kubilay (2013) yaptıkları araştırmada evlilikteki yaş seviyesi azaldıkça evlilik uyumu ve doyumunun fazlaştığını öne sürmüşlerdir. Literatürde Mussatayeva (2018), yaşın evlilik doyumunu üzerinde etkili olabileceğini belirtmiştir. Buna karşın Timur (2008) çalışmasında evlilik uyumu ile yaş arasında anlamlı bir ilişki olmadığını belirtmiştir. Diener ve Suh (1997), bireyin iyi olma hali ile yaş arasında ilişki olmadığını ifade etmiştir. Uçar (2018) çalışmasında 21-28 yaş arası katılımcıların evlilik doyumunu ortalamalarının 37-45 yaş arası katılımcıların ve 46 yaş ve üzeri katılımcıların evlilik doyumunu puan ortalamalarından düşük olduğunu belirtmiştir. Literatürde Lee ve Shehan'ın (1989) araştırmalarında yaşın evlilik doyumunu ile negatif bir ilişkisi olduğunu belirtmişlerdir. Kanburoğlu (2019) yaptığı çalışmasında evlenme yaşı arttıkça evlilik doyumunun da arttığını ifade etmiştir.

Araştırmada, üniversite mezunu evli bireylerin evlilik uyumu ve psikolojik iyi olma düzeyi lise mezunu bireylerden yüksek, eşi üniversite mezunu olan evli bireylerin evlilik uyumu ve psikolojik iyi oluş düzeyi eşi lise mezunu olan bireylerden yüksek olduğu bulunmuştur. Bununla beraber Yavuz (2015), evli çiftlerin evlilik uyumlarının ve evlilik doyumlarının eğitim düzeylerine göre farklılık gösterdiğini bulgulamıştır. Buna göre, eğitim düzeyinin yüksek olması, bireylerin birbirlerine karşı davranışlarını etkilemekte ve aile içinde daha demokratik bir ortam oluşturulabilmektedir. Dolayısıyla eğitim düzeyi yüksek olduğunda çiftlerin evlilik uyumu ve evlilik doyumunu artabilmektedir (Yavuz, 2015). Literatürde eğitim seviyesinin evlilik içerisinde mutluluk seviyesine etki ettiği ve evlilik uyumunda da mühim bir yere sahip olduğunu ifade etmişlerdir (Anderson et al, 1983; Barling, 1993; Broderick ve O'Leary, 1986; Çelik, 2006; Grych et al, 1992; Lye ve Biblarz, 1993; Saxton, 1982; akt. Yalçın, 2014). Buluş ve Bağcı (2016), alınan eğitimin evlilik doyumunda önemli bir etkiye sahip olduğunu belirtmiştir. Literatürde Yıldırım ve Çağ (2013) yaptığı çalışmada evli bireylerde eğitim seviyesi yükselmeye başladıkça evlilik doyumunda azalmanın olduğunu belirtmişlerdir. Yapılan başka araştırmalarda ise eğitim seviyesi ile kadına yönelik duygusal ve fiziksel şiddet arasında bir ilişki olduğu ortaya konulmuştur (Tanrıverdi ve Şıpkın, 2008). Şiddet, evlilikteki ana faktörlerden birinin memnuniyetini etkiler. Bu nedenle, eğitim seviyesine bağlı olarak şiddetin azalması, evlilik doyumunu da olumlu yönde etkileyebilir. Psikolojik iyi oluş eğitim değişkenini etkilemektedir. Bununla beraber eğitim düzeyi genellikle psikolojik iyi oluşun güçlü bir yordayıcısı olarak

görülmektedir (Wright ve Brown, 2017). Ryff ve arkadaşları (2002) tarafından yapılan araştırmada eğitim seviyesi yüksek kadınların, yüksek psikolojik iyi oluş düzeylerine sahip oldukları bulunmuştur. Bu araştırmadan elde edilen veriler, farklı değişkenlerin örneklemini oluşturan bireylerin psikolojik iyi oluşları üzerindeki etkisiyle ilişkilendirilebilir. Literatürde Akpınar ve Kırılıoğlu (2020), eğitim seviyesinin evlilik uyumu üzerinde etkili olduğunu belirtmişlerdir. Lisans ve lisansüstü eğitim gruplarının ortaokul mezunu olan bireylere göre evlilik uyumlarının daha yüksek olduğunu saptamışlardır.

Araştırma sonucunda diğer meslek gruplarında olan evli bireylerin evlilik uyumu işçi olan evli bireylerden istatistiksel olarak daha yüksek olduğu görülmüştür. Memur olan evli bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyi işçi olan evli bireylerden istatistiksel olarak daha yüksek olduğu görülmüştür. Bununla beraber literatürde Özgüven (2000), mesleğin evlilik uyumu üzerinde etkili olabileceğini belirtmiştir. Buna göre mesleki olarak daha iyi bir pozisyonda olan bireylerin evlilik doyumlarının daha yüksek, mesleki olarak daha aşağı grupta olan bireylerin evlilik doyumunun daha düşük olduğu belirtilmektedir (Hasta, 1996).

Araştırmada, çalışan ve çalışmayan evli bireylerin evlilik uyumu, evlilik doyumunu ve psikolojik iyi oluş puanlarının benzer olduğu tespit edilmiştir. Buna karşın literatürde Kocadere (1995) yaptığı çalışmada gelir düzeyinin evlilik uyumunu etkileyebileceğini belirtmiştir. Uçar (2018) çalışmasında eşlerin yüksek ekonomik gelirlerinin aralarındaki iletişimi olumlu etkileyebileceği ve dolayısıyla evlilik doyumlarının daha yüksek olabileceğini ifade etmiştir. Literatürde kadının sosyoekonomik gücünün evlilik doyumunu etkilediğini belirtmiştir (Mussatayeva, 2018).

Araştırmada, eşi çalışan evli bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyi eşi çalışmayan evli bireylerden yüksek, gelir düzeyi orta olanların psikolojik iyi oluş düzeyi gelir düzeyi düşük olanlara göre yüksek olduğu bulunmuştur. Bununla beraber Tatlıoğlu'nun (2015) araştırmasında ekonomik düzey ve psikolojik iyi oluş arasında ilişki olduğu bulgulanmıştır. Uçar (2018) çalışmasında eşlerin gelirlerinin evlilik doyumunu etkilediğini belirtmiştir. Benzer şekilde Zaniah ve diğerleri (2012), evlilik doyumunun gelir düzeyiyle ilişkili olduğunu ve gelir düzeyi yüksek evli bireylerin evlilik doyumunun düşük gelir düzeyine sahip olanlara göre daha yüksek olduğunu bulmuştur. Literatürde Collins ve Coltrane'nin

(1991) araştırmalarında ekonomik gücün eşlerin uyumlu olmasında etkili olduğunu belirtmişlerdir. Buluş ve Bağcı (2016), evlilik doyumu ve evlilik uyumunda ekonomik durumun etkili olduğunu ifade etmişlerdir. Dolayısıyla ekonomik durum, evlilik doyumu üzerinde etkilidir. Bununla beraber literatürde maddi sıkıntıları olan ya da az gelirli kişiler için evlilik doyumunda sorunlar olabilmektedir (Lichter ve Carmalt, 2009). Sancaktar (2016) ise, elde edilen bulgulara paralel olarak evli bireylerin evlilik doyumlarının gelir seviyelerine göre farklılık gösterdiğini saptamıştır. Benzer Şekilde Uçar (2018) alışmasında evli çiftlerin psikolojik iyi oluş puan ortalamaları farklılığının aylık geliri 1500 TL'den daha az olan katılımcıların puan ortalamalarının aylık geliri 3001-4500 TL olan katılımcıların ve aylık geliri 4500 TL ve üzerinde olan katılımcıların ortalamalarından ve aylık geliri 1501-3000 olan katılımcıların puan ortalamalarının aylık geliri 3001-4500 TL olan katılımcıların düşük olmasından kaynaklandığı belirtilmiştir.

Araştırmada, anlaşarak-severek evlenenlerin psikolojik iyi oluş düzeyi görücü usulü/isteyerek ve görücü usulü/zorla evlenenlerden yüksek olduğu bulunmuştur. Bununla beraber literatürde görücü usulü evlenen bireylerin severek evlenen bireylere göre evlilik doyumlarının daha az olduğu için psikolojik olarak severek evlenenler daha mutludurlar. Çünkü, severek evlenen bireylerin, birbirlerini daha yakından tanıma zamanı buldukları ve beklentilerinin aynı olduğu yönündeki düşünceleri bulunmaktadır (Hayli ve diğerleri, 2017; Yıldız ve evik, 2016). Benzer bir araştırmada Cingisiz (2010), flrtle evlenenlerin evlilik uyumlarının görücü usulüyle evlenen kişilere göre daha fazla olduğunu saptamıştır. imen (2007) de, benzer Şekilde çalışmada evli kişilerin görücü usulü evlilik ve anlaşarak evlenen bireylerin evlilik uyumunu karşılaştırmış ve anlaşmalı Şekilde evlenenlerin evlilik uyumunun anlamlı olarak daha yüksek olduğunu saptamıştır. Literatürde zgven (2000), evlilik biçiminin evlilik uyumu üzerinde etkili olabileceğini belirtmiştir. Kanburoğlu (2019) yaptığı çalışmasında evlilik doyumunun evlenme türüne göre anlamlı bir farklılık oluşturup oluşturmadığı incelenmiş ve sonuçların değişiklik gösterdiği ifade edilmiştir. Mutlu (2021), evlenme Şekli ile psikolojik iyi oluş arasında anlamlı bir farklılık olmadığını belirtmiştir. Literatürde Dalan (2020) yaptığı çalışmada görücü usulü evlenen bireylerin evlilik uyumunun severek evlenen bireylere göre daha yüksek olduğunu saptamış aynı zamanda görücü usulü evlenen bireylerin evlilik doyumunun severek evlenen bireylere göre daha düşük olduğunu belirtmiştir.

Araştırmada, 0-5 yıldır evli olan kişilerin evlilik uyumu 16-20 yıldır evli olanlardan istatistiksel olarak daha yüksek olduğu bulunmuştur. Buna karşın Uçar (2018) çalışmasında 0-5 yıl arası evli olan katılımcıların 6-10 yıl, 11-15 yıl, 16-20 yıl ve 21 yıl ve üstü evli olan katılımcılara göre evlilik uyumunun daha düşük olduğunu belirtmiştir. Mutlu (2021), evlilik süresinin 21 yıl ve üstü olan bireylerin 0-10 yıl ve 11-20 yıl olan bireylere göre psikolojik iyi oluşun daha yüksek olduğunu saptamıştır. Buluş ve Bağcı (2016), evlilik süresinin evlilik doyumu üzerinde etkili olduğunu belirtmiştir. Benzer şekilde Jose ve Alfons (2007), evlilik doyumunun evlilik süresi ve gelir düzeyi ile ilişkili olduğu ve daha yüksek gelir düzeyine sahip evli bireylerin evlilik doyumunun daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Sancaktar (2016), elde edilen bulgulara paralel olarak evli kişilerin evlilik doyumlarının evlilik sürelerine ve gelir seviyelerine göre farklılık gösterdiğini saptamıştır. Literatürde Xiaohe ve Whyte (1990), bireylerin beraber geçirdikleri süre, evlilik doyumuyla ilgili olmakla birlikte evliliklerin başlarında, ilişkiden aldıkları mutluluk daha az olabileceğini belirtmişlerdir. Daş (2019) yaptığı araştırmada ilk 5 yıl evli olan bireylerin evliliklerinin 6-14 yıldır evli olan bireylere göre evlilik uyumunun daha yüksek olduğunu belirtmiştir.

Araştırmada, çocuğu olmayanların evlilik uyumu 2 ve 3 çocuğu olanlara göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu görülmüştür. Çocuğu olmayanların evlilik doyumu 1, 2 ve 3 çocuğu olanlara göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu görülmüştür. Bununla beraber Twenge ve diğerleri (2003), evlilik doyumunun çocuk sahibi olup olmama ve sahip olunan çocuk sayısı ile bağlantılı olduğunu tespit etmişlerdir. Başka bir araştırmada ise çocuk sahibi olmayan kişilerin 5 ve üzeri çocuğu olan kişilere göre evlilik doyumlarının daha fazla olduğu, puan ortalamalarının 1-2 çocuk sahibi olan katılımcıların ve 5 ve daha fazla çocuk sahibi olan katılımcıların psikolojik iyi oluş puan ortalamalarından yüksek olduğu belirlenmiştir (Demir, 2014). Literatürde Hasta (1996), çocukların evlilik içerisindeki mutlulukta etkili olan en mühim faktörler içerisinde yer aldığını ve çocukların olumlu veya olumsuz bir biçimde evliliğe etki ettiğini belirtmiştir. Başka bir araştırmada ise çocuk sahibi olmak ile psikolojik iyi olma arasında bir ilişki olduğunu ifade edilmiştir (Umberson, Pudrovska ve Reczek, 2010). Literatürde Özgüven (2000), çocuk sahibi olup olmamanın evlilik uyumu üzerinde etkili olabileceğini belirtmiştir. Kültürel ve sosyal etkilerden dolayı çocuk sahibi olmamak evli bireylerin psikolojik refahına etki ettiği gibi,

belirli sayıdan fazla çocuğa sahip olmanın getirdiği yük ve görevlerin kaygı seviyelerini artırarak psikolojik olarak iyi olmalarını da etkileyebilir. Çocuk sahibi olmamak, evli çiftlerin özellikle ilerleyen senelerde daha fazla stres ve yalnızlık yaşamasına sebep olabilir. (Umberson ve diğerleri, 2011). Mutlu (2021), çocuk sahibi olma durumunun psikolojik iyi oluş ile arasında anlamlı bir farklılık olmadığını belirtmiştir. Aynı zamanda çocuğu olmayan katılımcıların çocuğu olan katılımcılara göre evlilik uyumu puanının daha fazla olduğu ifade edilmiştir.

Araştırmada, aile büyükleri ile yaşayan ve yaşamayan evli bireylerin evlilik uyumu, evlilik doyumu ve psikolojik iyi oluş puanlarının benzer olduğu tespit edilmiştir. Buna karşın Buluş ve Bağcı (2016), evlilik türünün evlilik doyumunu etkilediğini ifade etmiştir. Literatürde Özgüven (2000), aile desteğinin evlilik uyumu üzerinde etkili olduğunu ifade etmiştir. Mutlu (2021), evli bireylerin evlilik uyumunun yetiştiği aile yapısına göre değişim göstermediğini belirtmiştir.

Araştırmada, evlilikte önemli kararları eşi ile veren bireylerin evlilik uyumu ve evlilik doyumu kendi kararlarını kendileri verenlere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Bununla beraber Yılmaz ve Avcı (2015) çalışmasında aile içi kararlara katılan kadınların evlilik uyumunun katılmayanlara göre daha fazla olduğunu belirtmişlerdir. Yazıcı (2020), evlilikte eşler için en önemli kararların karşılıklı anlayış, hoşgörü, sevgi, güven ve bağlılık kurmak, birbirlerine özen göstermek ve hayatı paylaşmak olduğunu ifade etmiştir.

Araştırmada, fiziksel rahatsızlığı olan ve olmayan evli bireylerin evlilik uyumu, evlilik doyumu ve psikolojik iyi oluş puanlarının benzer olduğu tespit edilmiştir. Buna karşın literatürde Özgüven (2000), sağlık durumu ve fiziksel görünüşün evlilik uyumunu etkilediğini ifade etmiştir. Kocadere (1995), yaptığı çalışmada bireysel özelliklerin evlilik uyumunu etkilediğini belirtmiştir. Literatürde O'Leary (1987), evlilik uyum problemi yaşayan kişilerin evlilik uyum problemi yaşamayan kişilere göre fiziksel rahatsızlıkların meydana gelme oranının daha fazla olduğunu belirtmiştir.

Araştırmada, psikolojik rahatsızlığı olmayan evli bireylerin evlilik uyum, evlilik doyumu ve psikolojik iyi oluş düzeyi psikolojik rahatsızlığı olan evli bireylerden yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Bununla beraber literatürde Kirby (2005), psikolojik olarak olumlu süreçler yaşayan kişilerin, negatif duygu vaziyetlerinin düşük, hayat mutluluklarının daha

yüksek ve sorunlara karşı daha güçlü olduklarını belirtmiştir. Literatürde Yılmaz (2001), doyumsuz ve mutsuz bir evlilik içerisinde yaşamının genel sağlıkla negatif yönde olduğunu belirtmiştir. Soylu ve Kabasakal (2016) tarafından yapılan çalışmada, işsiz kadınların genellikle çalışan kadınlara göre daha fazla psikolojik semptomları olduğunu öne sürmüşlerdir. Bunun nedenleri arasında gelir ve eğitim düzeyi, çocuk sayısı, evde kimlerle yaşadıkları gibi faktörlerin olduğu düşünülmektedir. Aynı şekilde bu faktörler, kontrol altındaki gruplar arasındaki farklılıkları ortadan kaldırmaktadır (Soylu ve Kabasakal, 2016). Mutlu (2021), psikolojik destek almayan bireylerin psikolojik destek alan bireylere göre uyum düzeylerinin daha yüksek olduğunu belirtmiştir.

Çalışmada evlilikte uyum arttıkça evlilikte doyum artmaktadır. Bununla beraber Uçar (2018) tarafından yapılan araştırmada katılımcıların evlilik uyumu ile evlilik doyumunu arasında pozitif, yüksek ve anlamlı bir ilişki olduğu belirtilmiştir. Literatürde Erbek ve diğerleri (2005), tarafından yapılan çalışmalarda, evlilikten istenen doyumun evlilikteki uyumun olması ile mümkün olabileceğidir. Dalan (2020) yaptığı araştırmasında evlilikte uyum arttıkça evlilikte doyumun artacağını ifade etmiştir.

Çalışmada evlilikte uyum arttıkça psikolojik iyi oluş artmaktadır. Bununla beraber literatürde O'Leary (1987), psikolojik sorunları sebebiyle yardım arayışında olan kişilerin yarısına yakın bir kısmının yakınmasının temelinde evlilik problemlerinin geldiğini belirtmiştir. Timur ve Aydemir Sevim (2008) tarafından yapılan çalışmada evlilik uyumu ile psikolojik iyi oluş arasında düşük düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu ancak evlilik uyumunun evli bireylerin psikolojik iyi oluşlarının anlamlı bir yordayıcısı olmadığını belirtmiştir. Benzer şekilde Öz (2019) tarafından yapılan araştırmada evlilik uyumu ile psikolojik iyi oluş arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuş ve psikolojik iyi oluşun evlilik uyumunu yordadığı ifade edilmiştir. Literatürde Çelik (2006), evlilikte uyumun sağlanabilmesi için eşlerin mutluluğu yakalamaları, aynı amaca doğru yol almaları ve birbirlerini tamamlamaları gerektiğini belirtmiştir. Bilen (1983), uyumsuz evliliklerin olmasına olumsuz duygu, düşünce ve davranışların neden olduğunu ifade etmiştir. Mutlu (2021), evlilik uyumu arttıkça psikolojik iyi oluşun arttığını belirtmiştir.

Çalışmada evlilikte doyum arttıkça psikolojik iyi oluş artmaktadır. Bununla beraber Akdağ ve Çankaya (2015) tarafından yapılan çalışmada evlilik doyumunu ile psikolojik iyi oluş

arasında pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki olduğu, evlilik doyumu yüksek olan bireylerin psikolojik iyi oluş düzeylerinin de yüksek olduğunu belirtmiştir. Buna karşın Çelebi ve Polat (2019) çalışmasında evlilik doyumu ile psikolojik iyi oluş arasında negatif bir ilişki olduğu belirtilmiştir. Literatürde Çağ ve Yıldırım (2013) yaptıkları araştırmada kişilerin sağlıklı ve mutlu bir evlilik yürütebilmelerinin evlilikleriyle ilgili doyuma ulaşmaları gerektiğini ifade etmişlerdir. Benzer şekilde Uçar (2018) tarafından yapılan çalışmada katılımcıların evlilik doyumları ile psikolojik iyi oluş seviyeleri arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu belirtilmiştir.

Araştırmada evlilik doyumunun %35,2'si evlilik uyumundan etkilendiği sonucuna varılmış ve evlilik uyumunun evlilik doyumunu pozitif yönlü olarak yordadığı saptanmıştır. Psikolojik iyi oluşun %6,6'sı evlilik uyumundan etkilendiği tespit edilmiş ve evlilik uyumunun psikolojik iyi oluşu pozitif yönde yordadığı neticesine ulaşılmıştır. Bununla beraber literatürde Comin ve Dos-Santos (2012), evlilik uyumu ve evlilik doyumunun psikolojik iyi oluş ile alakalı olduğunu belirtmişlerdir. Benzer şekilde Hawkins ve Booth (2005) yaptıkları araştırmada mutsuz evliliği olanların, boşanmış kişilere göre daha fazla psikolojik sorun yaşadıklarını ve mutluluk, kendine olan saygı ve genel sağlık seviyelerinin de düşme oluştuğunu belirtmişlerdir. Psikolojik sorunları sebebiyle yardım arayışında olan kişilerden bir kısmının yakınmasının temelinde evlilik problemleri gelmektedir. (O'Leary, 1987). Literatürde Erbek ve diğerleri (2005) tarafından yapılan çalışmada, evlilikten istenen doyumun evlilikteki uyumun olması ile mümkün olabileceğini ifade etmişlerdir. Öz (2019) tarafından yapılan araştırmada evlilik uyumu ile psikolojik iyi oluş arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunurken psikolojik iyi oluşun evlilik uyumunu yordadığı belirtilmiştir. Buna karşın Timur (2008) tarafından yapılan çalışmada evlilik uyumunun psikolojik iyi oluşun anlamlı bir yordayıcısı olmadığını ifade etmiştir. Dalan (2020) yaptığı çalışmasında kişilerin ebeveynleri ile ilişkileri arttıkça evlilik uyumlarında azalmanın olacağını ifade etmiştir. Aydın (2017) yaptığı araştırmasında evli bireylerin ebeveynleri olan ilişkileri ne kadar fazlalaşırsa evlilik uyum düzeyi de bir o kadar azalma göstereceğini belirtmektedir. Bu durumun olması evlilik uyumunu azaltacağı için evlilik doyumunda da azalma olmasına neden olacaktır. Dolayısıyla psikolojik oluşta olumsuz etkilenecektir.

6. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuç

Bu çalışma, evli bireylerde evlilik uyumunun evlilik doyumu ve psikolojik iyi oluş ilişkisini inceleyerek, evlilik kurumuna katkı sağlamayı amaçlamıştır.

Araştırmaya katılan evli bireyler ortalama olarak 39 yaşındadır. Evli bireylerin %50'si kadın ve %50'si erkektir. Evli bireylerin %62,5'i üniversite mezunu, %89,5'i çalışıyor %43,5'i memur, %4,5'i serbest meslek, %53,5'inin eşi üniversite mezunu, %66'sının eşi çalışıyor, 63,5'i anlaşarak-severek, %25'i 6-10 yıldır evli, %40'ı 2 tane çocuğa sahip, %90,5'i aile büyükleri ile yaşamadığını, %85'i eşiyle birlikte evlilikte önemli kararları verdiğini, %82,5'i orta gelir düzeyine sahip, %91,5'i fiziksel rahatsızlığı olmadığını ve %96'sı psikolojik rahatsızlığı olmadığını belirtmiştir.

Araştırmada evli kadın bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyi evli erkek bireylerden yüksek bulunmuştur. Evli bireyler yaşlandıkça evlilikte uyum, evlilikte doyum ve evlilikte psikolojik iyi oluş düzeylerinde azalma olmaktadır. Üniversite mezunu evli bireylerin evlilik uyumu ve psikolojik iyi oluş düzeyi lise mezunu bireylerden yüksek bulunmuştur. Diğer meslek gruplarında olan evli bireylerin evlilik uyumu işçi olan evli bireylerden yüksek olduğu görülmüştür. Memur olan evli bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyi işçi olan evli bireylerden istatistiksel olarak daha yüksek olduğu görülmüştür. Eşi üniversite mezunu olan evli bireylerin evlilik uyumu ve psikolojik iyi oluş düzeyi eşi lise mezunu olan bireylerden yüksek bulunmuştur. Eşi çalışan evli bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyi eşi çalışmayan evli bireylerden yüksek olduğu görülmüştür. Anlaşarak-severek evlenenlerin psikolojik iyi oluş düzeyi görücü usulü-isteyerek ve görücü usulü-zorla evlenenlerden yüksek çıkmıştır. 0-5 yıldır evli olanların evlilik uyumu 16-20 yıldır evli olanlardan yüksek olduğu görülmüştür. Çocuğu olmayanların evlilik uyumu 2 ve 3 çocuğu olanlara göre yüksek olduğu, çocuğu olmayanların evlilik doyumu ise 1, 2 ve 3 çocuğu olanlara göre yüksek bulunmuştur. Evlilikte önemli kararları eşi ile veren bireylerin evlilik uyumu ve evlilik doyumu kendi kararlarını kendileri verenlere göre yüksek olduğu görülmüştür. Gelir düzeyi orta olanların psikolojik iyi oluş düzeyi gelir düzeyi düşük olanlara göre yüksek

bulunmuştur. Psikolojik rahatsızlığı olmayan evli bireylerin evlilik uyum, evlilik doyum ve psikolojik iyi oluş düzeyi psikolojik rahatsızlığı olan evli bireylerden yüksek çıkmıştır. Evlilikte uyum arttıkça evlilikte doyum da artmaktadır. Evlilik doyumunun %35,2'si evlilik uyumundan etkilendiği ve evlilik uyumunun evlilik doyumunu pozitif yönlü olarak yordadığı saptanmıştır. Evlilikte uyum arttıkça psikolojik iyi oluş artmaktadır. Psikolojik iyi oluşun %6,6'sı evlilik uyumundan etkilendiği ve evlilik uyumunun psikolojik iyi oluşu pozitif yönde yordadığı saptanmıştır. Evlilikte doyum arttıkça psikolojik iyi oluş artmaktadır.

6.2. Öneriler

Yapılan analizler sonucunda şu önerilerde bulunulmuştur:

Yapılan araştırmaya 100 evli kadın ve 100 evli erkek birey olmak üzere toplam 200 evli birey katılmıştır. Bu nedenle sonuçlar genellenememektedir. Farklı bölgelerden ve geniş örneklemede evli bireylere ulaşılmasıyla sonuçların genellenebilmesi sağlanabilir.

Evli bireylerin evlilik uyumları, evlilik doyumları ve psikolojik iyi oluşları ölçeklerle tespit edilmiştir. Ölçeklerde yer almayan durumlar göz ardı edilmiştir. Nitel araştırmalarla daha derinlemesine görüşler elde edilebilir.

Evlilik öncesinde veya sürecinde, eğitsel veya terapotik müdahalelerde bulunulabilir. Bunların etkililiği ölçülebilir.

Evli bireylerin birbirlerinden aldıkları sosyal desteği arttırmaya ilişkin daha fazla araştırma yapılabilir. Bu sosyal desteği destekleyecek "Aile Danışma Merkezleri"nin sayısı ve kalitesi artırılabilir.

Aile Sağlığı Merkezleri'nde ruh sağlığı hizmetinin verilmesi sağlanarak daha fazla bireye psikolojik destek sağlanabilir.

Evli bireylere çocuk bakımı ve yetiştirilmesi ile ilgili seminerler verilebilir.

Evlilikte uyum arttıkça evlilikte doyum ve psikolojik iyi oluş artmaktadır. Dolayısıyla bu kavramları arttırmaya yönelik daha fazla çalışma yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akdağ, F. G., Çankaya, Z. C. (2015). Evli bireylerde psikolojik iyi oluşun yordanması, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11 (3).
- Akdemir, A., Karaoğlan A., Karataş G., (2006). *Çift Terapisi*. Türkiye’de Psikiyatri, 8 (2), 122-128.
- Akın, A. (2009). *Akılci duygusal davranışçı terapi odaklı grupla psikolojik danışmanın psikolojik iyi olma ve öz-duyarlık üzerindeki etkisi*. Yayımlanmamış doktora tezi. Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Akpınar, B., Kırılıoğlu, M. (2020). Bazı değişkenler açısından evlilik uyumunun incelenmesi ve toplumsal cinsiyet rolleri tutumunun evlilik uyumuna etkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 23 (2).
- Allport, G. W. (1955). *Becoming basic considerations for a psychology of personality*. USA: Yalen University Press.
- Anar, B. (2011). *Evli ve çalışan yetişkinlerin toplumsal cinsiyet rolleri ile evlilik doyumu ve iş doyumu ilişkinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Ateş, R. (2012). Evlilikte ilk yıllar, çatışmalar ve “güç” kavramı. H. Yavuzer (Ed.). *Evlilik Okulu İçinde* (114-124). İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Aydın, E. (2017). Anne-oğul bağlanmasının gelin-kayınvalide ilişkisi ve evlilik doyumunu yordamadaki rolü. Marmara Üniversitesi, Tez koleksiyonu.
- Bağlı, M., Sever, A. (2005). Tabulaştırılan/tabulaşan kurumun (ailenin) kurbanlıklar edinme pratiği. *Aile ve Toplum Eğitim-Kültür ve Araştırma Dergisi*, 7 (2), 923.
- Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. New Jersey: Prentice-Hall.

- Bayer, A. (2013). Değişen toplumsal yapıda aile. *Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 4 (8), 1-29.
- Bayraktaroğlu, H., Tezer, M., Beyazıt, U., Çakıcı, E. (2017). The development and assessment of psychometric properties of Near East Marital Adjustment Scale. *International Journal of Educational Sciences*, 19 (2-3), 205-213.
- Bernard, J. (1972). *The Future of Marriage*, New York, NY: Bantam Books.
- Bilen, M. (1983). *Sağlıklı insan ilişkileri, ailede, kurumlarda, toplumda*. Ankara: Teknik Basım Sanayi.
- Binici, S. A. (2000). *Psikolojik yardım için başvuruda bulunan ve bulunmayan evli çiftlerin evlilik ilişkilerini değerlendirmelerinin karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bloch, J. R., Webb D. A., Mathews, L., Dennis, E. F., Bennett, I.M., Culhane, J. F. (2010). Beyond marital status: The quality of the mother-father relationship and its influence on reproductive health behaviors and outcomes among unmarried low incomepregnant women, *Matern Child Health Journal*, 14 (5), 726-34.
- Bookwala, J., Jacobs J. (2004). Age, marital processes and depressed affect. *Gerontologist*, 44, 328-38.
- Bradburn, N. M. (1969). *The structure of psychological well-being*. Chicago: Aldine Publishing Company.
- Bradbury, T. N., Fincham. F. D. (1988). Individual difference variables in closerelationships: A contextual model in marriage as an integrative framework. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54 (4): 713-721.

- Bradbury, T.N., Fincham, F. D., Beach, S. R. H. (2000). Research on the nature and determinants of marital satisfaction: a decade in review. *Journal of Marriage and The Family*, 62 (4), 964-980.
- Bradbury, N. B., Fincham, F.D., Beach, SR. (2002). Evlilik doyumunun doğası ve belirleyicileri üzerine araştırmalar: son on yılın derlemesi. Çeviren: Ş. Tutarel-Kışlak. *Türk Psikoloji Bülteni*, 7 (24-25), 120-129.
- Buluş, M., Bağcı, B. (2016). Evlilik doyumu: Aile yılmazlığı ve etkili iletişim becerilerinin rolü. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (40), 136-152.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Canatan, K. Yıldırım, E. (2011). *Aile sosyolojisi*. Açılım Kitap. II. Baskı. İstanbul. 2011
- Candemir, K. G. (2017). Evli bireylerin problemleri internet kullanımını, evlilik uyumu, eş tükenmişliği ve temel psikolojik ihtiyaçların karşılanma düzeylerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Canel, A. N. (2007). *Ailede problem çözme, evlilik doyumu ve örnek bir grup çalışmasının sınanması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Carr, D., Springer, K.W. (2010). Advances in families and health research in the 21st century. *Journal of Marriage and Family*, 72, 743-761.
- Cenkseven, F. (2004) *Üniversite öğrencilerinde öznel ve psikolojik iyi olmanın yordayıcılarının incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Çukurova Üniversitesi, Adana.

- Cheng, H., Furnham, A. (2003). Attributional style and self-esteem as predictors of psychological well being. *Counselling psychology quarterly*, 16 (2), 121-130.
- Cihan, G. H. (2007). *Evlilik doyumunu açıklamaya yönelik bir model geliştirme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Cingisiz, N. (2010). Ortaöğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin duygusal zekaları ile evlilik doyumları arasındaki ilişki. Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Collins, R., Coltrane, S. (1991). *Sociology of marriage and the family: Gender, love and property*. Chicago: Nelson-Hall.
- Coyne, J., Anderson, K.K. (1999). Marital status, marital satisfaction and support processes among women at high risk for breast cancer. *Journal of Family Psychology*, 13 (4), 629-641.
- Cutler, H. A., Radford, A. (1999). Adult children of alcoholics: Adjustment to a college environment. *The Family Journal: Counseling and therapy for couples and families*, 7 (2), 148-153.
- Çağ, P. (2011). *Evli bireylerde eş desteği ve evlilik doyumunu*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çağ, P., Yıldırım, İ. (2013). Evlilik doyumunu yordayan ilişkisel ve kişisel değişkenler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4 (39), 13-23.
- Çapkın, M. (2012). *Romantik Kıskançlığın, bağlanma stilleri, benlik saygısı, kişilik özellikleri ve evlilik doyumunu açısından yordanması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, İstanbul.

- Çelebi, B. M., Polat, A. (2019). Çocukluk çağı travmatik yaşantıların, yetişkin bağlanma stillerinin ve psikolojik iyi oluşun evlilik doyumu üzerindeki etkisi. *Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5 (1), 29-34.
- Çelik, M. (2006). *Evlilik Doyumu Ölçeğini Geliştirme Çalışması*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Çelik, M., İnanç, B. (2009). Evlilik Doyum Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18 (2), 247-269.
- Dalan, U. (2020). Evli bireylerde sosyal medya bağımlılığının evlilik uyumu ve evlilik doyumu üzerindeki etkisi. Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Daş, M. (2019). *Evli bireylerin evlilikte uyum ve eş destek düzeyleri ile psikolojik iyi oluşları arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Demir, E. (2014). *Farklı denetim odağına sahip evli bireylerin evlilik doyumunun incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Diener, E. D., Suh, M. E. (1997). Subjective well-being and age: An international analysis. *Annual review of gerontology and geriatrics*, 17(1), 304-324.
- Diener, E. (2000), Subjective wellbeing: The science of happiness and a proposal for a national index, *American Psychologist*, 55, 34-43.
- Diener, E., Wirtz, D., Toy, W., Kim-Prieto, C., Choi, D., Oishi, S. ve Biswas-Diener, R. (2010). New well-being measures: Short scales to assess flourishing and positive and negative feelings. *Social Indicators Research*, 97, 143-156.

- Doğan, E. (2014). Woman's General Marital Adjustment and Relationship Style for Marital Adjusment in Relation to Dyadic Trust and Depression A Thesis Subbitted to the Graudate School of Social Sciences of Bahçeşehir University. İstanbul.
- Erbek, E. (2004). *Psikiyatrik yardım talebi olanlar ile yardım talebi olmayan ve boşanma aşamasında olan çiftlerde çift uyumu, problem çözme becerisi, boyun eğrici davranış, öfke tutumu arasındaki ilişkilerin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış uzmanlık tezi T.C Sağlık Bakanlığı Bakırköy Prof. Dr. Mahzar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi 12. Psikiyatri Birimi, Uzmanlık Tezi, İstanbul.
- Erbek, E., Beştepe, E., Akar, H., Eradamlar, N., Alpkan, R. L. (2005). Evlilik uyumu. *Düşünen Adam Dergisi*, 18 (1), 39-47.
- Ersanlı, S., Kalkan, M. (2008). *Evlilik ilişkilerini geliştirme kuram ve uygulama*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Fidanoğlu, O., (2006). *Evlilik uyumu mizah tarzı ve kaygı düzeyi arasındaki ilişki*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Fidanoğlu, O. (2007). *Evlilik uyumu ile eşlerin somatizasyon düzeyleri arasındaki ilişki ve diğer sosyodemografik değişkenler açısından karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Fitzpatrich, M. A., Ritche, L.D. (1994). Communication schemata Within the Family: Multiple perspectives on family interaction. *Human Communication Research*, 20, 275-301.

- Gazmarián, J.A., James, S.A., Lepkowski, J. M. (1995). Depression in black and white women: The role of marriage and socioeconomic status. *Ann Epidemiol*, 5 (6), 455-463.
- Geçtan, E. (2018). *İnsan olmak*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Gorchoff, S. M., John, O. P., & Helson, R. (2008). Contextualizing change in marital satisfaction during middle age: An 18- year longitudinal study. *Psychological Science*, 19 (11): 1194-1200.
- Gökmen, A. (2001). *Evli eşlerin birbirlerine yönelik kontrolçülük ve bağımlılık algularının evlilik doyumu üzerinde etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Gülererli, N. (2014). Öğretmenlerin evlilik uyumları ile yaratıcılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Beylikdüzü örneği). Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Gürses, İ. (2008). Yükleme teorisi ve din ilişkisi üzerine bir değerlendirme. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17 (2): 359-377.
- Güvenç, Bozkurt. (2010). *İnsan ve Kültür*. İstanbul: Boyut Yayın Grubu.
- Hamurcu, H. (2011). *Ergenlerin yetkinlik inançları ve psikolojik iyi oluşlarını yordama da psikolojik ihtiyaçlar*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Hasta, D. (1996). *Ev işi paylaşımı ve ev işi paylaşımında hakkaniyet algısı ile evlilik doyumu ilişkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Hawkins, D. N., Booth A. (2005), Unhappily ever after: effects of long-term, low quality marriages on well-being. *Social Forces*. 84 (1), 451-471.
- Hayli, R.G., Durmuş, E., & Kış, A. (2017). Evlilik doyumunun cinsiyet açısından incelenmesi: Bir meta-analiz çalışması. *International Journal of Human Sciences*, 14 (4), 3328-3342.
- Heyman, R. E., Sayers, S. L., & Bellack, A. S. (1994). Global marital satisfaction versus marital adjustment: an empirical comparison of three measures. *Journal of Family Psychology*, 8 (4), 432-446.
- Holt-Lunstad, J., Birmingham, W., Jones, B. Q. (2008). Is there something unique about marriage? The relative impact of marital status. Relationship quality and network social support on ambulatory blood pressure and mental health. *Annals of Behavioral Medicine*, 35 (2), 239-244.
- Hortaçsu, N. (2012). *En Güzel Psikoloji Sosyal Psikoloji*, İmge Kitabevi, 1.Basım, Ankara
- Hovardaoğlu, S. (1996). Sosyal mübadele: Evlilikle ilgili bir değerlendirmelere etkisi, *Türk Psikolojisi Dergisi*, 11 (36), 12-24.
- Hünler, O. S. (2002). *Dindarlığın evlilik doyumu üzerindeki etkileri ve algılanan evlilik sorunları çözümünü becerilerinin, dindarlık ve evlilik doyumu ilişkisi üzerindeki arabulucu rolü*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Hünler, O., S., Gençöz, T. (2003). Boyun eğici davranışlar ve evlilik doyumu ilişkisi: Algılanan evlilik problemleri çözümünü rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, 18 (51), 99-108.

- İlhan, S. T., Işık, Ş (2017). Evli bireylerin ilişki bağlanımları: Yatırım modeli temelli nitel bir çalışma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 15 (2).
- İlkketenci, R. (2004). Evli bireylerin problem çözme becerileri ve evlilik uyumları arasındaki ilişki. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- İmamoğlu, O. (1995). Değişim Sürecinde aile; evlilik ilişkileri bireysel gelişim ve demokratik değerler, aile kurultayı değişim sürecinde aile; toplumsal kalıtım ve demokratik değerler. Ankara: T.C. Başkanlık ve Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı.
- Jose. O., Alfons, V. (2007). Do demographics affects marital satisfaction? *Journal of Sex ve Marital Therapy*, 33(1), 73-85.
- Kabasakal, Z., Soylu, Y. (2016). Evli bireylerin evlilik doyumunun cinsiyet ve eş desteğine göre incelenmesi. *Eğitim ve öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(4), 208-214.
- Kalkan, M. (2019). Evli bireylerin evlilik değerleri, evlilik doyumu ve evlilik tipleri arasındaki ilişki. Doktora Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kamp, D.C.M., Taylor, M.G., Kroeger, R.A. (2008). Marital happiness and psychological well being across the life course. *Family Relations*, 57, 211-226.
- Kanburoğlu, B. (2019). Evli kadınlarda evlilik yaşı ve evlenme biçiminin evlilik doyumu ve depresyon düzeyine olan etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karabeyeser, M. (2013). Üniversite öğrencilerinin anne-baba tutumları ve stresi yaşam olaylarına göre psikolojik iyi oluşu. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Karney, B.R., Bradbury, T.N. (1997). Neuritisim, marital interaction and the trajectory of marital satisfaction. *Journal of Personality and Sozial Psychology*, 72 (5), pg: 1075-1092.
- Kasapoğlu, F., Kutlu, M., Durmuş, E. (2017). Evli bireylerde kişilerarası ilişki tarzı ile evlilik doyumu arasındaki ilişki: Evlilikte özyeterlilik algısının aracı rolü. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 5 (11), 469-487.
- Keyes, C. L. M., Shmotkin, D. & Ryff, C. D. (2002). Optimizing well being: The empirical encounter of two traditions. *Journal of Personality and Social Psychology*, 82 (6), 1007-1022.
- Kirby, J. S. (2005). *A study of the marital satisfaction levels of participants in a marriage education course*. Unpublished doctoral dissertation. Monroe: university of Louisiana. Department of Educational Leadership And Counseling Department.
- Koca, A. D. (2013). Bir aile eğitim programının evli annelerin evlilik doyumu, evlilikte sorun çözme becerisi ve psikolojik iyi oluşuna etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kocadere, M. (1995). İyi ve kötü evliliklerin özelliklerini belirlemeye yönelik betimsel bir çalışma. Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Koçkan, S.Y. (2015). Evli çiftlerde otomatik düşüncelerin ve bilişsel çarpıtmaların evlilik doyumuna etkisinin değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Köknel, Ö. (1994). *İnsanı Anlamak*, 5. Baskı, Altın Kitaplar, İstanbul.

- Larson, J. H., Holman, T. B. (1994), Predictors of marital quality and stability. *Family relations*, 43 (2), 228-237.
- Lee, G., Shehan, C. L. (1989). *Retirement and marital satisfaction. J. Gerontol.* 44, 226-230. 10.1093/geronj/44.6.S226.
- Lichter, D. T., Carmalt, J. H. (2009). *Religion and marital quality among low-income couples. Soc. Sci. Res.* 38, 168-187. 10.1016/j.ssresearch.2008.07.003.
- Lim, B. K. H. (2000). Conflict resolution styles, somatization and marital satisfaction in chinese couples: The moderating effect of forgiveness and willingness to seek Professional help. *Dissertation Abstracts International*, 61 (7-B), 3902.
- Margelisch, K., Schneewind, K. A., Violette, J., & Perrig-Chiello, P. (2017). Marital stability, satisfaction and well-being in old age: variability and continuity in long term continuously married older persons. *Aging & mental health*, 21 (4), 389-398.
- Metin, M. (2014). *Kuramdan Uygulama Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Mussatayeva, M. (2018). Alt sosyo-ekonomik düzeydeki kadınların evlilik doyumu ile aile işlevlerinin incelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Mutlu, D. D. (2021). Evli bireylerde evlilik uyumu ve aşk tutumunun psikolojik iyi oluş üzerindeki etkisi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gedik Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Nazlı, S. (2001). *Aile Danışmanlığı*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

- Noller, P., Feeney, J. A. (2002). Communication, relationship concerns and satisfaction in early marriage. A. Vangelisti, H. Reis and M. Fitzpatrick (Ed.), *Stability and change in relationships* in (pp. 129-155) UK: Cambridge University Press.
- O'Leary, K. D., Smith, D. A. (1991). Marital Interactions. *Annual Review of Psychology*, 42, 191-192.
- Öz, T. (2019). Çiftlerde depresyon, mutluluk ve psikolojik iyi oluş ve evlilik doyumu arası ilişkilerde evlilik süresinin aracı rolünün incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Özburun, N. (2018). Sistemden etkilenen aile. *Türkiye Bütüncül Psikoterapisi Dergisi*. 1 (2), 172-188.
- Özen, Y. (2010). Kişisel sorumluluk bağlamında öznel ve psikolojik iyi oluş (sosyal psikolojik bir değerlendirme). *T.C. Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*. ISSN: 1308-6219, 4, 46-58.
- Özgüven, İ. E. (2000). *Evlilik ve aile terapisi*. Ankara: PDREM Yayınları, 20-39.
- Öztan, B. (2000). *Aile Hukuku*. Ankara: Turan Kitapevi.
- Polat, D. (2006). Evli bireylerin evlilik uyumları, aldatma eğilimleri ve çatışma eğilimleri arasındaki ilişkilerin bazı değişkenler açısından incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Proulx, C.M. (2007), Marital Quality and Personal Well-Being: A Meta-Analysis. *Journal of Marriage and Family*, 69, 576-593.
- Rathus, S. A., Nevid, J. S., Fichner-Rathus, L. (1998). *Essentials of human sexuality*. Needham Heights. MA: Allyn and Bacon.

- Rebello, K., Silva, J. M. D., Brito, R. C. S. (2014). Fundamental factors in marital satisfaction: an assessment of Brazilian couples. *Psychology*, 5 (7), 777-784.
- Robinson, L. C., Blanton, P. W. (1993). Marital strengths in enduring marriages, *Family Relations*, 42 (1), 38-45.
- Rostami, A., Ghazinour, M., Nygren, L., Richter, J. (2014). *Marital satisfaction with a special focus on gender differences in medical staff in Tehran, Iran*. *J. Fam. Issues* 35, 1940-1958. 10.1177/0192513X13483292.
- Ryff, C. D. (1989). Happiness is everything or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57 (6), 1069-1081.
- Ryff, C.D., Keyes, C.L.M. (1995). The structure of psychological well-being revisited. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69 (4), 719-727.
- Ryff, C. D., Singer, B. (1996). Psychological well-being: Meaning, measurement and implications for psychotherapy research. *Psychotherapy and psychosomatics*, 65, 14-23.
- Ryff, C. D.İ., Singer, B. H., Seltzer, M. M. (2002). 12 Pathways through challenge: implications for well-being and health Paths to succesful development: *Personality in the life course*, 302.
- Sancaktar, N. (2016). *Yeni evlenen ve uzun süredir evli olan çiftlerin evlilikte problem çözme becerisi düzeylerinin öznel iyi oluş ve evlilik doyumu düzeyleri ile ilişkisinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Sardoğan, M. E., Karahan, T. F. (2005). Evli bireylere yönelik bir insan ilişkileri beceri eğitimi programının evli bireylerin evlilik uyum düzeylerine etkisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 38 (2), 89-102.
- Saxton, L. (1982). *Marriage, the nature of marriage, the individual, marriage and the family*. (5.Edith). California, Wadsworth Publishing Company Belmont, A Division of Wadsworth. 216-224.
- Sayın, Ö. (1990). *Aile sosyolojisi: Ailenin toplumdaki yeri*. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- Scorsolini-Comin, F. ve Dos-Santos, M. A. (2012). Correlations between subjective well being, dyadic adjustment and marital satisfaction in Brazilian married people. *Spanish Journal of Psychology*, 15 (1), 166-176.
- Seligman, M. (2002). *Authentic Happiness: Using the new positive psychology to realize your potential for lasting fulfillment*. New York, Free Press.
- Seyhan, B.Y. (2014). Üniversitesinde öğrencilerinde Tanrı tasavvuru ve psikolojik iyi olma hali arasındaki ilişkiler. *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 18 (1), 65-97.
- Sezer, Ü. (2004). *Aile yapısı ve ilişkileri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Spanier, G.B., (1976). Measuring dyadic adjustment: A new scale for assessing the quality of marriage and similar dyads. *Journal of Marriage and Family*, 38, 15-28.
- Skoloski, D. M., Hendrick, S.S. (1999), Fostering marital satisfaction. *Family Therapy* 26: 39-49.

- Spanner, G.B. (1976). Measuring dyadic adjustment: new scale for assessing the quality of marriage and similar dyads. *Journal of Marriage and The Family*, 38, 15-28.
- Strenberg, R. J. (1987). Beyond IQ: A triarchic theory of human Intelligence. New York: Cambridge University Press.
- Stutzer, A., Frey, B. S. (2006), Does marriage make people happy or do happy people get married? *The Journal of Socio- Economics*, 35, 326-347.
- Şenel, H.G. (2009). Evlilik okulu projesi. H. Yavuzer (Ed.). *Eş seçimi Kararı*, (61-74). İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Şener, A., Terzioğlu, G. (2008). Bazı sosyo-ekonomik ve demografik değişkenler ile iletişimin eşler arası uyuma etkisinin araştırılması. *Aile ve Toplum Dergisi*, 13 (4), 7-20.
- Tanrıverdi, G., ve Şıpkın, S. (2008). Çanakkale’de sağlık ocaklarına başvuran kadınların eğitim durumunun şiddet görme düzeyine etkisi. *Fırat Tıp Dergisi*, 13(3), 183-187.
- Tarhan, T. (2006). *Evlilik Psikolojisi*: İstanbul: Timaş Yayınları.
- Tathoğlu, T. (2015). An examination of the relation between undergraduates. Monthly income and expenditure level with their psychological well-being (The Sample Of Bingol University). *Electronic Journal of Social Sciences*, 14 (55), 1-15.
- Tezer, E. (1996). Evlilik ilişkisinden sağlanan doyum: Evlilik Yaşamı Ölçeği. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2 (7), 1-7.
- Timur, M. S. Y., ve Aydemir Sevim, S. T. D. (2008). Boşanma sürecinde olan ve olmayan evli bireylerin psikolojik iyi oluş düzeylerinin etkileyen faktörlerin incelenmesi. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Topuz, C. (2013). Üniversite öğrencilerinde özgeciliğin öznel iyi oluş ve psikolojik iyi oluş ile ilişkisinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tutarel-Kışlak, Ş. (1995). *Cinsiyet, evlilik uyumu, depresyon ile nedensel ve sorumluluk yüklemeleri arası ilişkiler üzerine bir çalışma*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tutarel-Kışlak, Ş. (1999). Evlilikte Uyum Ölçeğinin (EUÖ) Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması. *3P Dergisi*, 7 (1), 50-57.
- Twenge, J. M., Campbell, W. K., ve Foster, C. A. (2003). Parenthood and marital satisfaction: a meta-analytic review. *Journal of marriage and family*. 65 (3), 574-583.
- Uçar, E. (2018). Psikolojik iyi oluş yordayıcısı olarak dindarlık, evlilik doyumu ve problem Çözme. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Ticaret Üniversitesi.
- Umberson, D., Pudrovskaya, T., ve Reczek, C. (2010). Parenthood, childlessness, and well being: A life course perspective. *Journal of marriage and family*. 72 (3), 612-629.
- Uşaklı, N. (2010). Evli bireylerin evliliğe uyumda karşılaştığı sorunlar ve eğitim ihtiyaçları. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ünal, S., Küey L., Güleç, C., Bekaroğlu, M., Evlice, Y.E., Kırılı, S. (2002). Depresif bozukluklarda risk etkenleri. *Klinik Psikiyatri*, 5, 8-15.
- Weiner, B. (1985). An attributional theory of achievement motivation and emotion. *Psychological Review*, 92 (4), 548-573.

- Whisman, M. A., Uebelacker, L. A. (2009). Prospective associations between marital discord and depressive symptoms in middle-aged and older adults. *Psychology and aging*, 24 (1), 184-189.
- Wright, M. R., Browmn, S. L. (2017). Psychological well-being among older adults: The role of partnership status. *Journal of Marriage and Family*. 79 (3), 833-849.
- Xiaohe X., Whyte M. K. (1990). *Love matches and arranged marriages: a Chinese replication*. *J. Marriage Fam.* 52, 709-722. 10.2307/352936
- Yalçın, H. (2014). Evlilik uyumu ile sosyo-demografik özellikler arasındaki ilişki. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, Şubat 2014, 3 (1), 2146-9199.
- Yavuz, O. (2015). Evlilikte problem çözme becerileri ve evlilik doyumunun bilim sanat merkezinde çocuğu olan ve olmayan ebeveynler açısından karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- YAZICI, B. (2020). Evlilik kararı alan bireylerin evliliğe yükledikleri anlam ile evlilik öncesi ilişkilerin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yetim, Ü. (2001). *Toplumdan bireye mutluluk resimleri*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Yıldırım, İ., Çağ, P. (2013). Evlilik doyumunu yordayan ilişki ve kişisel değişkenler. *Türk Psikolojik Dayanışma ve Rehberlik Dergisi*, 4 (39).
- Yıldız, A. (2013). Anne-baba tutumları ile evlilik doyumunu arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul.

- Yıldız, M. A., Çevik, G. (2016). Evli bireylerin evlilik doyumlarının ve yaşam doyumlarının incelenmesi. *International Journal of Human Sciences*, 13 (1), 227-242.
- Yılmaz, A. (2000). *Eşler arasındaki uyum ve çocuğun algıladığı anne-baba tutumu ile çocukların, ergenlerin ve gençlerin akademik başarıları ve benlik algıları arasındaki ilişkiler*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yılmaz, A. (2001). Eşler arasındaki uyum: Kuramsal yaklaşımlar ve görgül çalışmalar. *Aile ve Toplum Dergisi*, 4(1). 49-58.
- Yılmaz, M. F. (2013). Üniversite öğrencilerinin psikolojik iyi oluşlarının problemlerini internet kullanımı ve bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Yılmaz, A., Avcı, İ. A. (2015). 15-49 yaş grubu evli kadınların bazı toplumsal cinsiyet özellikleri ile evlilik uyumları arasındaki ilişki. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Dergisi*, 4(2), 180-193.

EKLER

Ek. 1. Aydınlatılmış Onam Formu

Bu çalışma evli bireylerde evlilik uyumu ile evlilik doyumu ve psikolojik iyi oluş ilişkisinin incelenmesini amaçlayan bir çalışmadır. Bu araştırmanın amacı Ankara ilinde yaşayan bireylerde evlilik uyumunun evlilik doyumu ve psikolojik iyi oluş ile ilişkisi incelenecektir. Anket tamamen bilimsel amaçlarla düzenlenmiştir. Bu araştırmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayalıdır. Anket formunda kimlik bilgileriniz yer almayacaktır. Size ait bilgiler kesinlikle gizli tutulacaktır. Bu çalışma süresince toplanan veriler, yalnızca akademik araştırma amacı ile kullanılacaktır ve yalnızca ulusal/uluslararası akademik toplantılarda ve/veya yayınlarda sunulacaktır. Yanıtlarınızı içten ve doğru vermeniz bu anket sonuçlarının toplum için yararlı bir bilgi olarak kullanılmasını sağlayacaktır.

Araştırmaya katıldığınız için teşekkür ederim.

Psikolog

Özlem Mağrur

Araştırmaya katılmayı kabul ediyorum

Telefon:

Ek. 2. Katılımcı Bilgilendirme

Sayın Katılımcı,

Bu anket evli bireylerde evlilik uyumu ile evlilik doyumu ve psikolojik iyi oluş ilişkisinin incelenmesini hedefleyen çalışmanın bir parçasıdır. Bu anket aracılığıyla toplanan veriler evlilik uyumu ile evlilik doyumu ve psikolojik iyi oluş arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını anlamamızı sağlayacaktır. Aşağıda bulunan anketi doldurarak araştırmaya katılmayı kabul etmiş olacaksınız. Bu araştırmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayalıdır. Anket formunda kimlik bilgileriniz yer almayacaktır. Bu araştırma süresince toplanan veriler, yalnızca akademik araştırma amacı ile kullanılacaktır ve yalnızca ulusal/uluslararası akademik toplantılarda ve/veya yayınlarda sunulacaktır. Bizimle iletişime geçerek istediğiniz zaman çalışmadan çekilebilirsiniz. Eğer çalışmadan çekilirseniz, sizden toplanan tüm veriler veri tabanımızdan silinecektir ve sizinle ilgili olan veriler çalışmada kullanılmayacaktır.

Araştırmaya katıldığınız için teşekkür ederim.

Özlem Mağrur

Psikolog

Ek. 3. Sosyo-Demografik Bilgi Formu

Bu anket formu yüksek lisans tezi kapsamında, kendinize ve evlilik ilişkinize yönelik duygu ve düşüncelerinizi belirlemek üzere hazırlanmıştır. Elde edilecek bilgiler tamamen bilimsel amaçlı kullanılacak olup, ankette isim belirtme gerekliliği bulunmamaktadır. Ankette yer alan sorulara içtenlikle ve hiçbir soruyu atlamadan yanıt vermeniz, araştırmanın bilimsel geçerliliği ve güvenilirliği açısından büyük önem taşımaktadır. Çalışmamıza katıldığınız için teşekkür ederiz.

1. Cinsiyetiniz nedir?

1) Kadın 2) Erkek

2. Kaç yaşındasınız? (lütfen belirtiniz)

3. Eğitim durumunuz nedir?

1) Okur-yazar değil 2) Okur yazar 3) İlkokul mezunu
4) Ortaokul mezunu 5) Lise mezunu 6) Üniversite mezunu

4. Çalışıyor musunuz?

1) Evet 2) Hayır

5. Mesleğiniz nedir?

1) Ev hanımı 2) İşçi 3) Memur 4) Serbest meslek
5) Emekli 6) Diğer (Lütfen belirtiniz)

6. Eşinizin eğitim durumu nedir?

1) Okur-yazar değil 2) Okur yazar 3) İlkokul mezunu
4) Ortaokul mezunu 5) Lise mezunu 6) Üniversite mezunu

7. Eşiniz çalışıyor mu?

1) Evet 2) Hayır

8. Eşinizle nasıl evlendiniz?

- 1) Görücü usulü/İsteyerek 2) Görücü usulü/Zorla 3) Anlaşarak-Severek
4) Diğer (lütfen belirtiniz)

9. Eşinizle kaç yıldır evlisiniz?

- 1)0-5 yıl 2)6-10 yıl 3)11-15 yıl 4)16-20 yıl 5)21 yıl ve üzeri

10. Kaç çocuğunuz var?

- 1) Hiç yok 2) 1 tane 3) 2 tane 4) 3 tane
5) 4 tane 6) 5 ve üzeri

11. Evde sizinle birlikte yaşayan aile büyükleri var mı?

- 1) Evet (anne, baba, kayınvalide, kayınbaba...) 2)Hayır

12. Evlilik ilişkinizde önemli kararları çoğunlukla kim alır?

- 1) Aile büyükleri 2) Eşim 3) Eşimle birlikte kendim 4) Kendim

13. Gelir düzeyi açısından kendinizi nasıl tanımlıyorsunuz?

- 1) Düşük 2) Orta 3) Yüksek

14. Herhangi bir fiziksel rahatsızlığınız var mı?

- 1) Evet (Lütfen belirtiniz)

2) Hayır

15. Herhangi bir psikolojik/psikiyatrik rahatsızlığınız var mı?

- 1) Evet (Lütfen belirtiniz)

2) Hayır

Ek. 4. Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği

Aşağıda eşiniz ve evliliğinizle ilgili bazı ifadeler yer almaktadır. Lütfen aşağıdaki ifadeleri okuyup size ne derece uygun olduğunu ilgili kutucuğa (x) işareti koyarak belirtiniz.

		Hiçbir zaman	Ara sıra	Çoğunlukla	Her zaman
1.	Beni üzen şeyleri eşimle paylaşırım				
2.	Evliliğimizde meydana gelen problemlerin çözümünde eşimle ortak karar alırız				
3.	Eşimin olaylar karşısındaki tepkilerini anlarım				
4.	Eşimin ailesi ile iyi geçinirim				
5.	Aile bütçesinin düzenlenmesinde eşimle ortak karar alırız				
6.	Eşimin dile getirdiği düşünceleri anladığımı ona söylerim				
7.	Ailem ile ilişkilerim konusunda eşimle sorun yaşarım				
8.	Eşime karşı açık sözlüyüm				
9.	Eşimin yüz ifadesinden duygularını anlarım				
10.	Eşimle öfkelenmeden tartışamayız				
11.	Eşim ailem ile iyi geçinir				
12.	Eşim beni dinlediğinde rahatlarım				
13.	Eşimin dile getirdiği düşünceleri anlarım				
14.	Eşimin ailesi ile ilişkilerim konusunda eşimle sorun yaşarım				
15.	Doğru kişiyle evlendiğimi düşünürüm				
16.	Eğlence, davet, ziyaret gibi sosyal etkinliklere katılma konusunda eşimle anlaşırım				
17.	Düşüncelerimi eşime rahatlıkla ifade ederim				
18.	Evliliğimizdeki küçük anlaşmazlıklar büyük sorunlara dönüşür				
19.	Evliliğimizin iyi gittiğini düşünürüm				
20.	Eşimin ailesi evliliğimizde yaşadığımız sorunların kaynağıdır				

21.	Sorunlarımı eşimle paylaşırım				
22.	Eşimin duygularını incitmemeye özen gösteririm				
23.	Eşim üzüldüğünde nedenini anlarım				
24.	Eşimden boşanmayı düşündüğüm zamanlar olur				
25.	Eşimle anlaşmazlıkları kısa zamanda çözeriz				
26.	Başka birisiyle evlenseydim daha mutlu olabileceğimi düşünürüm				
27.	Evliliğimde mutluyum				
28.	Eşimin yaşadığı duygulara karşı duyarlı davranırım				
29.	Boş zamanlarımızı değerlendirmede eşimle sorun yaşarım				
30.	Eşimin olaylara bakış açısını anlarım				
31.	Evliliğimizde problem yaşadığımızda çözüm yollarını eşimle konuşuruz				
32.	Eşimin ailesi yüzünden boşanabileceğimizi düşünürüm				
33.	Sırlarımı eşimle paylaşırım				
34.	Sorunlar karşısında eşimle birlikte hareket ederiz				
35.	Eşim beni dinlemek için yeterli zamanı ayırır				
36.	Eşim en yakın arkadaşımıdır				
37.	Eşimle ilgilenmekten hoşlanırım				
38.	Eşimin ailesi evliliğimize müdahale eder				
39.	Eşim bana karşı ilgilidir				
40.	Eşimle tartışığımızda küserim				
41.	Evliliğimizde problem yaşadığımızda eşimin düşüncelerine önem veririm				
42.	Eşimin söylediklerinden ne hissettiğini anlarım				

Alt ölçekler

Evlilikte Doyum	15, 16, 18, 19, 24, 25, 26, 27, 29, 31, 34, 35, 36, 37, 39, 40= TOPLAM 16 MD.
Evlilikte İletişim	1, 2, 5, 8, 9, 12, 17, 21, 33= TOPLAM 9 MD.
Evlilikte Empati	3, 6, 10, 13, 22, 23, 28, 30, 41, 42= TOPLAM 10 MD.
Kök Ailelerle İlişkiler	4, 7, 11, 14, 20, 32, 38= TOPLAM 7 MD.

Ek. 5. Evlilik Doyum Ölçeği

Aşağıda evlilik ilişkiniz ile ilgili birtakım ifadeler bulunmaktadır. Her ifadeyi dikkatlice okuduktan sonra yanındaki kutularda bulunan seçeneklerden size uygun olan seçeneği (X) ile işaretleyiniz lütfen hiçbir ifadeyi boş bırakmayınız. İçten ve doğru verdiğiniz yanıtlar için teşekkür ederiz.

	Bana hiç uygun değil	Bana uygun değil	Bana biraz uygun	Bana uygun	Bana tamamen uygun
1. Eşimin bana değer vermediğini hissediyorum.	5	4	3	2	1
2. Ailelerimizin evliliğimize müdahale etmeleri ilişkimizi olumsuz etkiliyor.	5	4	3	2	1
3. Eşimin bedenini iyi tanırım.	1	2	3	4	5
4. Eşim cinsel açıdan yeterlidir.	1	2	3	4	5
5. Eşimin anne ve babasına evliliğinden daha çok önem vermesi beni mutsuz ediyor.	5	4	3	2	1
6. Eşimle olan cinsel yaşamımda ön sevişme önemli bir yer tutuyor.	1	2	3	4	5
7. Cinsel yönden eşimle uyumluyum	1	2	3	4	5
8. Eşimin bana güven duymadığını düşünüyorum.	5	4	3	2	1
9. Eşimle her ikimizde cinsel doyuma ulaşıyoruz	1	2	3	4	5
10. Bir topluluk içinde eşim beni komik duruma düşürür.	5	4	3	2	1
11. Eşimin ailesi ile birlikte yaşamak benim için bir kabustur.	5	4	3	2	1
12. Eşimin ailesinin etkisinde kalması evlilik ilişkimizi kötü etkiliyor	5	4	3	2	1
13. Eşimin ailesine hayır diyememesi beni mutsuz ediyor.	5	4	3	2	1

5, 4, 3, 2, 1 ile başlayan maddeler ters puanlanmaktadır...

Ek. 6. Psikolojik İyi Oluş Ölçeği

Aşağıda katılıp ya da katılamayacağınız 8 ifade vardır. 1–7 arasındaki derecelendirmeyi kullanarak, her bir madde için uygun olan cevabınızı belirtiniz.

1	2	3	4	5	6	7
Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Biraz katılmıyorum	Kararsızım	Biraz katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum

1. Amaçlı ve anlamlı bir yaşam sürdürüyorum
2. Sosyal ilişkilerim destekleyici ve tatmin edicidir
3. Günlük aktivitelerime bağlı ve ilgiliyim
4. Başkalarının mutlu ve iyi olmasına aktif olarak katkıda bulunurum
5. Benim için önemli olan etkinliklerde yetenekli ve yeterliyim
6. Ben iyi bir insanım ve iyi bir hayat yaşıyorum
7. Geleceğim hakkında iyimserim
8. İnsanlar bana saygı duyar

Ek. 7. Ölçek İzinleri

Hüseyin bey merhaba

Gelen kutusu

ben 13 Eki

alıcı: Hbayraktaroglu ✓

Ben Yakınoğu Üniversitesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans öğrencisi Özlem Mağrur Yüksek lisans tez çalışmam için tarafınızdan geliştirilen Yakınoğu Evlilikte Uyum ölçeğini tezimde kullanmak üzere izninizi istiyorum, ayrıca izniniz durumunda ölçeğin bir örneğini de göndermenizi rica ediyorum. Teşekkür ederim.

hüseyin bayraktaroğlu 14 Eki

alıcı: ben ✓

Merhaba Özlem Hanım,

YDEUÖ çalışmanızda kullanmak istemenize memnun olduk. Ölçeğin yayımlandığı makaleyi kaynak göstermeniz koşulu ile kullanabilirsiniz. Çalışmanızda kolaylıklar dilerim.

Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Bayraktaroğlu
Bahçeşehir Kıbrıs Üniversitesi

...

[İLETİNİN TAMAMINI GÖSTER](#)

YDEUO FORMU
VE PUANLAMA...

Doküman

Bülent bey merhaba

Gelen kutusu

ben 12 Eki

alıcı: bakitelef ✓

Ben Yakınoğu Üniversitesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans öğrencisi Özlem Mağrur Yüksek lisans tez çalışmam için tarafınızdan geliştirilen Psikolojik iyi oluş ölçeğini tezimde kullanmak üzere izninizi istiyorum, ayrıca izniniz durumunda ölçeğin bir örneğini de göndermenizi rica ediyorum. Teşekkür ederim.

Bulent Baki Telef 12 Eki

alıcı: ben

Merhabalar,

Ekte ölçeği, geçerlik ve güvenirliğini gönderiyorum. İyi çalışmalar.

12 Eki 2020 Pzt 12:57 tarihinde Özlem Mağrur <ozlemmagrur@gmail.com> şunu yazdı:

...

Psikolojik İyi Oluş
Ölçeği, Geçerlik...

Doküman

Psikolojik iyi oluş
ölçeği Türkçeye...

PDF

Evlilik Doyum Ölçeği

Gelen kutusu

ben 14:49

alıcı: denizglen01@gmail.com

Metehan bey merhaba

Ben Yakındoğu Üniversitesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans öğrencisi Özlem Mağrur Yüksek lisans tez çalışmam için tarafınızdan geliştirilen Evlilik Doyum ölçeğini tezimde kullanmak üzere izninizi istiyorum, ayrıca izniniz durumunda ölçeğin bir örneğini de göndermenizi rica ediyorum. Teşekkür ederim.

Deniz Glen 20:38

alıcı: ben

İyi çalışmalar diliyorum...

Özlem Mağrur <ozlemmagrur@gmail.com>, 20 Eki 2020 Sal, 14:49 tarihinde şunu yazdı:

...

EVLİLİK DOYUM
ÖLÇEĞİ DOKTO...

Doküman

İNTİHAL RAPORU

EVLİ BİREYLERDE EVLİLİK UYUMUNUN EVLİLİK DOYUMU VE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

ORJİNALLİK RAPORU

% 12	% 12	% 3	%
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	docs.neu.edu.tr İnternet Kaynağı	% 2
2	katalog.ticaret.edu.tr İnternet Kaynağı	% 2
3	acikerisim.gelisim.edu.tr İnternet Kaynağı	% 1
4	openaccess.maltepe.edu.tr İnternet Kaynağı	% 1
5	uysadsempozyum.org İnternet Kaynağı	% 1
6	toad.halileksi.net İnternet Kaynağı	% 1
7	openaccess.hacettepe.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	% 1
8	www.scribd.com İnternet Kaynağı	% 1
9	1pdf.net İnternet Kaynağı	<% 1

ETİK KURUL RAPORU

29.12.2020

Sayın Özlem Mağrur

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapmış olduğunuz YDÜ/SB/2020/827 proje numaralı ve "Evli Bireylerde Evlilik Uyumunun Evlilik Doyumu ve Psikolojik İyi Oluş İlişkisinin İncelenmesi" başlıklı proje önerisi kurulumuzca değerlendirilmiş olup, etik olarak uygun bulunmuştur. Bu yazı ile birlikte, başvuru formunuzda belirttiğiniz bilgilerin dışına çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

Doçent Doktor Direnç Kanol

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Raportörü

Direnç Kanol

Not: Eğer bir kuruma resmi bir kabul yazısı sunmak istiyorsanız, Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na bu yazı ile başvurup, kurulun başkanının imzasını taşıyan resmi bir yazı temin edebilirsiniz.